

ÖZEL NİTELİKLİ
KİŞİSEL VERİLERİN
İŞLENMESİNE
İLİŞKİN
REHBER

ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİNE İLİŞKİN REHBER

51

ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİNE İLİŞKİN REHBER

KVKK Yayınları No: 51

Şubat 2025, Ankara

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

Adres: Nasuh Akar Mahallesi 1407. Sokak No: 4 Çankaya/ANKARA

Telefon: 0 312 216 50 00

Web: www.kvkk.gov.tr

“Bu kitapta yer alan içeriklerin, bireysel kullanım dışında izin alınmadan kısmen ya da tamamen kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılması kesinlikle yasaktır. Bu yasağa uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca yasal işlem yapılacaktır. Ürünün tüm hakları saklıdır.”

©Kişisel Verileri Koruma Kurumu

İÇİNDEKİLER

I. GİRİŞ	7
1. ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİLER	11
1.1. Kişilerin ırk ve etnik kökenine ilişkin veriler	11
1.2. Kişilerin siyasi düşüncesine ilişkin veriler	14
1.3. Kişilerin felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançlarına ilişkin veriler	16
1.4. Kişilerin kılık ve kıyafetine ilişkin veriler	18
1.5. Kişilerin dernek, vakıf ya da sendika üyeliğine ilişkin veriler	20
1.6. Kişilerin sağlık ve cinsel hayatına ilişkin veriler	21
1.7. Kişilerin ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri.....	23
1.8. Kişilerin biyometrik verileri	25
1.9. Kişilerin genetik verileri	27
2. ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENME ŞARTLARI.....	31
2.1. İlgili kişinin açık rızasının olması.....	36
2.2. Kanunlarda açıkça öngörülmesi	37
2.3. Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması	39
2.4. İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması	40

2.5. Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması	41
2.6. Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması	44
2.7. İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması	49
2.8. Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması	54
3) VERİ SORUMLULARINCA KANUN'A UYUM İÇİN YAPILMASI GEREKENLER	63
3.1. Kişisel veri işleme envanterinin güncellenmesi	63
3.2. Açık rıza alınması süreçlerinin düzenlenmesi	65
3.3. Aydınlatma metinlerinde değişiklik yapılması	66
3.4. Saklama ve imha politikasının güncellenmesi	68
3.5. Veri güvenliği tedbirlerinin alınması	71

ÖZEL NİTELİKLİ
KİŞİSEL
VERİLERİN
İŞLENMESİNE
İLİŞKİN REHBER

I. GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın (Anayasa) 20'nci maddesine 2010 yılında eklenen fıkra ile herkesin kendisiyle ilgili kişisel verilerinin korunmasını isteme hakkı, anayasal bir hak olarak teminat altına alınmıştır. Söz konusu düzenlemeyle bireylerin, kişisel verileri üzerinde hangi hak ve yetkilere sahip olduğu ve kişisel verilerinin hangi hallerde işlenebileceği hükme bağlanırken, kişisel verilerin korunmasına ilişkin usul ve esasların da kanunla düzenleneceği öngörülmüştür.

Bu çerçevede Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 24.03.2016 tarihinde kabul edilen 07.04.2016 tarihli ve 29677 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (Kanun), kişisel veri kavramı başta olmak üzere kişisel verilerin korunmasına ilişkin temel kavramların tanımlarını yapmakta, ilgili kişilerin haklarını belirlemekte, kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemek suretiyle kişisel verilerin işlenmesinin disiplin altına alınmasını amaçlamaktadır.

Kanun'un "Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları"nı düzenleyen 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında kişilerin "ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri" özel nitelikli kişisel veriler olarak sayılmaktadır. Söz konusu fıkrayı müteakip bentlerde ise bu verilerin işlenme şartları düzenlenmiştir.

Kanun'un 6'ncı maddesinin ilk halinde sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel verilerin, ilgili kişinin açık rızasının alınması durumunda veya kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ya da kuruluşlar tarafından, sağlık ve cinsel hayat dışındaki diğer özel nitelikli kişisel verilerin ise ilgili kişinin açık rızasının alınması halinde veya kanunlarda öngörülmesi halinde işlenebileceği düzenlenmiştir.

Bununla birlikte uygulamada yaşanan sorunlar dikkate alınarak kişisel verilerin korunması alanında Avrupa Birliği (AB) müktesebatına uyum sağlanması, kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör temsilcilerinin talepleri, gelişen teknolojinin getirdiği yeniliklere ve uluslararası platformlarda benimsenen yeni yaklaşımlara adaptasyonun sağlanması amaçlarıyla 12.03.2024 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (7499 sayılı Kanun) ile anılan maddede değişiklik yapılmış olup bu değişiklik 01.06.2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu çerçevede özel nitelikli kişisel veri kategorileri arasındaki ayırım kaldırılmış olup yeni işleme şartları ihdas edilmiştir.

Kanun’un 6’ncı maddesiyle sınırlı sayma yoluyla belirlenen özel nitelikli kişisel verilerin tanımına Kanun’da yer verilmemiş olmakla birlikte; Kişisel Verileri Koruma Kurumunun (Kurum) resmi internet sayfasında (www.kvkk.gov.tr) yayımlanmış olan Kişisel Verileri Koruma Kurulu (Kurul) Kararları, rehber, broşür, dergi, bülten ve diğer dokümanlarda özel nitelikli kişisel veriler ve bunların işlenme şartlarına ilişkin açıklamalar kamuoyunun istifadesine sunulmuştur.

Bu çerçevede, Kurul'un özel nitelikli kişisel veriler ve işlenme şartlarına ilişkin bakış açısının gerek veri sorumluları gerek de ilgili kişilerin dikkatine sunulması amacıyla “*Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Rehber*” (Rehber) hazırlanmıştır.

Rehber, veri sorumlularının mevzuatımızda yer alan hukuki sebeplere dayalı olarak özel nitelikli kişisel veri işleme faaliyetlerini ve yükümlülüklerini Kanun'a uygun şekilde yerine getirmeleri için yönlendirici niteliktedir. Bu kapsamda Rehber'in;

- Birinci bölümünde özel nitelikli kişisel verilere ilişkin bilgilere,
- İkinci bölümünde özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartlarına,
- Üçüncü bölümünde 7499 sayılı Kanun ile gerçekleştirilen kanun değişikliği akabinde veri sorumlularınca yeni duruma uyum sağlanabilmesi adına yapılması gerekenler ile diğer önerilere

yer verilmiştir.

1. ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİLER

Kanun'un “Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları” başlıklı 6’ncı maddesinde düzenleme altına alınan özel nitelikli kişisel veri kategorileri, 7499 sayılı Kanun değişikliği ile de korunmuştur. Özel nitelikli kişisel veri kategorileri yasa koyucu tarafından sınırlı sayma yoluyla belirlenmiş olup kıyas yoluyla genişletilebilmeleri mümkün değildir. Bunlar; kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileridir.

Söz konusu veriler Kanun'un gerekçe metninde¹ de belirtildiği üzere öğrenilmesi halinde genellikle ilgili kişi hakkında ayrımcılık yapılmasına veya mağduriyete neden olabilecek nitelikteki verilerdir.

1.1. Kişilerin ırk ve etnik kökenine ilişkin veriler

Türk Dil Kurumu tarafından (TDK) “ırk” kavramı; “*kalıtsal olarak ortak fiziksel ve fizyolojik özelliklere sahip insanlar topluluğu*” olarak tanımlanmaktadır.² “Etnik” kavramı ise “*bir sosyal grubun her türlü ırk, dil veya kültür özelliğine ait olan; kavimle ilgili; budunsal, kavmi*” şeklinde tanımlanmaktadır.³ Bu kapsamda siyahi ırk, sarı ırk, Slav, Kızılderili, Roman ve Çeçen gibi ırk ve etnik kökene ilişkin kişisel veriler özel nitelikli kişisel veriler olarak değerlendirilebilecektir.

■ Öte yandan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde (AİHS) ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde ayrımcılık yasağından bahsedilen hükümler mevcuttur. Bu kapsamda, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) ırk ve etnik köken bağlamında çeşitli kararları da bulunmaktadır.

¹ 16.02.2024 tarihli Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Gerekçesi, <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y2/T2/WebOnergeMetni/6e8b6477-2942-49d1-acf1-cfa13bcac252.pdf>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

² Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

³ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

❗ Örneğin; AİHM, okul yetkililerinin 2004-2005 akademik yılı boyunca Roman kökenli olmalarından dolayı başvuranların çocuklarına eğitim verilmemesi ve akabinde ek binada özel sınıflara yerleştirilmesi olayında, Roman çocukların başlangıçta, hazırlık sınıfı okumalarının gerekip gerekmediğinin veya sonrasında ana okula gitmek için yeterince gelişim gösterip göstermediklerinin anlaşılması amacıyla uygun bir şekilde teste tabi tutulmadıklarını belirterek eğitim hakkı ile bağlantılı olarak ırk, ulusal veya toplumsal köken temeline dayalı ayrımcılık yapıldığını değerlendirmiştir.⁴

Üzerinde durulması gereken bir diğer önemli kavram ise “uyruk” kavramıdır. TDK tarafından uyruk; bir devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olma durumu olarak tanımlanmaktadır.⁵ Bununla birlikte uyruk bilgisi, Kanun’un 6’ncı maddesindeki özel nitelikli kişisel veriler arasında yer almamaktadır. Kanun’da özel nitelikli kişisel verilerin sınırlı sayma yoluyla belirlenmesi ve kıyas yoluyla genişletilememeleri sebebiyle kimlik kartında uyruk bilgisine yer verilmesi nedeniyle bir veri sorumlusu tarafından “yabancı uyruklu”, “T.C. vatandaşı değil”, “diğer” gibi verilerin işlenmesi durumunda özel nitelikli kişisel veri işlenmiş olmayacaktır. Bu nedenle, eski tip pasaport, sürücü belgesi, nüfus cüzdanı veya öğrenci kimliği, işyeri kimliği gibi belgelerde yer alan “ülke kodu”,

⁴ Sampanis ve Diğerleri v. Yunanistan Kararı, Başvuru Numarası: 32526/05, Karar Tarihi: 05.06.2008.

⁵ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

“uyruğu” “tabiiyeti” gibi alanlarda işlenmiş olan kişisel veriler özel nitelikli kişisel veri olarak nitelendirilemeyecektir. Bu verilerin işlenmesi hususunda veri sorumluları tarafından Kanun’un 5’inci maddesinde yer alan işleme şartları göz önünde bulundurulmalıdır.

1.2. Kişilerin siyasi düşüncesine ilişkin veriler

Özel nitelikli kişisel veri kategorileri içerisinde yer alan “siyasi düşünce” kavramının gerek Kanun’da gerek de Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü’nde (GVKT) özel bir tanımına yer verilmediği görülmektedir. Bununla birlikte kamusal bir tartışmaya veya demokratik ve çoğulcu bir toplumun işlevine atıfta bulunarak, bütünüyle ticari amaçlara ya da özel çıkarlara odaklanmamak kaydıyla bir siyasi partiye destek verilmesi ya da bunun reddedilmesi gibi faaliyetlerin siyasi düşünce olarak değerlendirilmesi mümkündür.⁶

Yargıtay 12. Ceza Dairesi’nin 15.05.2012 tarihli ve E. 2011/20072, K. 2012/12126 kararında siyasi düşünceye ilişkin olarak “Politik kişisel veriler, toplum içinde yaşayan kişilerin siyasi tercihlerinin toplum katmanları arasında bilinmesi halinde ayrımcılığa maruz kalma ihtimalini ortaya çıkarabilen bilgi kategorileridir.” ifadesine yer verilmiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü ise siyasi görüş temelinde ayrımcılığın tanımı ve kapsamını “Kişilerin siyasi parti üyeliği ve siyasi, sosyo-politik ve ahlaki tutumları

⁶ GDPRHub, https://gdprhub.eu/Article_9_GDPR#Political_opinions, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

da dâhil, düşüncelerine karşı yapılan ayrımcılıktır” şeklinde ifade etmiştir.⁷

■ Örneğin; bir kişinin siyasi parti üyeliği ya da apolitik olduğuna dair bilgiler, siyasi düşünce verisi niteliğindedir. Bununla birlikte bir kişinin sosyo-politik davranış ve tutumları da siyasi düşüncesini yansıtan hususlar olduğundan siyasi düşünce verisi kapsamındadır.

Ayrıca GVKT’nin Resital bölümünün⁸ 56’ncı maddesinde, “Seçim faaliyetleri sırasında, bir üye devlette demokratik sistemin işleyişi, siyasi partilerin insanların siyasi görüşleri hakkında kişisel veriler derlemesini gerektiriyorsa, uygun güvencelerin alınması koşuluyla, kamu yararı nedenleriyle bu tür verilerin işlenmesine izin verilebilir.” açıklaması yer almaktadır. Ülkemizde de Anayasa, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu, 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun ve 6271 sayılı Cumhurbaşkanı Seçim Kanunu’nun ilgili maddelerinde yer alan hükümler çerçevesinde siyasi partiler, ilgili kişinin özel nitelikli kişisel verisi olan “siyasi düşünce” verisini işleyebilmektedir.

⁷ Yargıtay 12. Ceza Dairesi’nin 15.05.2012 tarihli ve E. 2011/20072, K. 2012/12126 sayılı Kararı.

⁸ Genel Veri Koruma Tüzüğü “Resitaller”, <https://GDPR-info.eu/recitals/no-54/>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

■ Örneğin; milletvekili seçimlerinde kamuoyu araştırması yapan anket şirketlerinin hazırladığı ankette; “*Hangi partiyi destekliyorsunuz?*”

-X Partisi -Y Partisi -Hiçbiri

sorusuna verilen cevap, siyasi düşünceye ilişkin özel nitelikli kişisel verinin işlenmesi olarak değerlendirilebilmektedir.

Belirtmek gerekir ki, Kurum tarafından “*Seçim Faaliyetlerinde Kişisel Verilerin Korunması Rehberi*” yayımlanmış olup Yüksek Seçim Kurulu ve ilgili kamu kurum kuruluşları, siyasi partiler veya bağımsız adaylar tarafından işlenen özel nitelikli kişisel veriler ve bunların işlenme şartları mezkûr rehberde ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

1.3. Kişilerin felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançlarına ilişkin veriler

Bireylerin din ve vicdan özgürlükleri gerek uluslararası düzenlemelerle gerek iç hukuk düzenlemeleriyle güvence altına alınmış olup ülkemizde bu özgürlüğü güvence altına alan temel haklar Anayasa’nın 24’üncü maddesinde “*din ve vicdan hürriyeti*” başlığı altında düzenlenmiştir. Din ve vicdan özgürlüğü kapsamında kişilerin tercihlerini belirli ya da belirlenebilir kılacak kişisel veriler ise kendilerine atfedilen önem gereği Kanun’da “*kişilerin felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları*” şeklinde özel nitelikli kişisel veri kategorisi kapsamında yer almıştır.

Belirtmek gerekir ki kişinin belirli bir din veya inanca mensubiyetinin yanı sıra herhangi bir din veya inanca sahip olma-

masına ilişkin veri de bu kapsamda özel nitelikli kişisel veri niteliğini haizdir.

Bilindiği üzere Anayasa'nın “*Kanun önünde eşitlik*” başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrası; “*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.*” hükmünü amirdir. Anılan maddenin yanı sıra birçok yasal düzenleme içerisinde “*felsefi inanç*” kavramına yer verilmiş ve koruma altına alınmıştır.

Kanun'un 6'ncı maddesi çerçevesinde özel nitelikli kişisel veri olarak kabul edilen “*din*” kavramının, ‘(...) açık bir yapıya ve inanç sistemine sahip olan’, İslamiyet, Hristiyanlık, Yahudilik gibi semavi dinleri ifade ettiği, ayrıca bir din içerisindeki mezheplerin (örneğin Hristiyanlık içindeki Protestanlık ve Katolik vb.) de bir din veya inanç olarak kabul edilebileceğinin söylenebilmesi mümkündür.

■ Örneğin; işveren ile eski çalışanı arasında görülmekte olan davada, işveren tarafından işçinin ibadet ettiği görüntülerin dava dosyasında sunulması halinde, işveren tarafından özel nitelikli kişisel veri işleme faaliyetinde bulunulduğu söylenebilecektir.⁹

Öte yandan, AİHM'in “*Campbell ve Cosans Davası*”na ilişkin kararında da ifade edildiği üzere “*inançlar*” kelimesi, AİHS'in “*ifade özgürlüğü*”nü düzenleyen 10'uncu maddesinde geçen

⁹ Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 10.08.2023 tarihli ve 2023/1356 sayılı Kararı.

“görüşler/kanaatler” ve “fikirler” terimleri ile eş anlama gelmemektedir. Söz konusu terimin, daha ziyade Sözleşme’nin “düşünce, vicdan ve din özgürlüğü”nü düzenleyen 9’uncu maddesinde yer alan “inançlar” terimi ile benzerlik gösterdiği ve belirli bir inandırıcılık, ciddiyet, bağlılık ve önem düzeyine ulaşması gerektiği belirtilmiştir.¹⁰ Dolayısıyla “kişilerin dini, mezhebi veya diğer inançları” bağlamında “diğer inançlar”ın yukarıda sayılan kriterlerle birlikte değerlendirilmesi isabetli olacaktır.

1.4. Kişilerin kılık ve kıyafetine ilişkin veriler

TDK’de “kılık” kavramı “Bir kimsenin giyinişi, dış görünüşü; eş-kâl:”; kıyafet kavramı “giysi”; “kılık kıyafet” kavramı ise “Üst baş ve dış görünüş; kalıp kıyafet, kisve:” şeklinde tanımlanmıştır.¹¹ Konuya ilişkin olarak; GVKT, 95/46/AT sayılı Veri Koruma Direktifi, 108 sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesi ve 108+ sayılı Sözleşme gibi uluslararası düzenlemelere bakıldığında ise “kılık” ve “kıyafet”e dair hükümlere rastlanılmamaktadır.¹²

“Kılık” ve “kıyafet” kavramının genel itibariyle birbirlerinden ayırt edilmeksizin bir bütün halinde kullanıldıkları görülmekte olup söz konusu kavramların özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine ilişkin düzenleme ile korunması hedeflenen ama-

¹⁰ Campbell ve Cosans v. Birleşik Krallık, Başvuru Numarası: 7511/76 ve 7743/76, 25 Şubat 1982.

¹¹ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

¹² Elif Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması*, (İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020), s. 404.

cın, ilgili kişinin ayrımcılığa tabi tutulmasının ve menfaat ihlaline uğramasının engellenmesi olduğu göz önüne alınarak her somut olay özelinde yorumlanması gerekmektedir.

■ Örneğin; Danıştay 12. Dairesinin *“Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelik”*’in 5’inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan *“Her gün sakal tıraşı olunur ve sakal bırakılmaz.”* hükmünün iptaline ilişkin 20.04.2022 tarihli ve E. 2021/7000, K. 2022/2247 sayılı kararı incelendiğinde davacının *“kot pantolon giydiği ve sakal tıraşı olmadığı”* gerekçesiyle hakkında verilen disiplin cezası üzerine yukarıda belirtilen Yönetmelik’in ilgili hükmünün iptali istemine yönelik Kararında;

“... İnsan hakları, bireylerin doğuştan sahip oldukları haklar oldukları için bireylerin dış görünüşleri, fiziksel özellikleri, hayat tarzı ve benzeri özellikleri nedeniyle ihlal edilmemelidir. Doğuştan, yaratılıştan gelen ya da sonradan edinilen, insanları ayırt edici bu özelliklerden dolayı diğer kişilerden daha aşağı oldukları yönünde bir algıya neden olabilecek yaptırımlar öngören her türlü hukuki uygulama, eşitsizliği ve ayrımcılığı meşrulaştıracak” şeklinde bir değerlendirilmede bulunmuş, ayrıca; ... bireylerin kendilerini sakallarının uzun veya kısa olmasıyla ifade edebilecekleri ...” ifadelerine yer verilmiştir.¹³

¹³ Danıştay 12. Dairesi’nin 20.04.2022 tarihli ve E. 2021/7000, K. 2022/2247 sayılı Kararı.

1.5. Kişilerin dernek, vakıf ya da sendika üyeliğine ilişkin veriler

Bilindiği üzere “*dernek*” kavramı, 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nun 2’nci maddesinin (a) bendinde; “*Kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek veya tüzel kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi toplulukları*” şeklinde tanımlanmaktadır.

“*Vakıf*” kavramı ise 5737 sayılı Vakıflar Kanunu’nun 3’üncü maddesinde düzenleme altına alınmış olup anılan düzenlemede; mazbut, mülhak, cemaat ve esnaf vakıfları ile yeni vakıfların, vakıf kavramını ifade edeceği belirtilmiştir.

Benzer şekilde “*sendika*” kavramı da 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu’nun 2’nci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde “*İşçilerin veya işverenlerin çalışma ilişkilerinde, ortak ekonomik ve sosyal hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek için en az yedi işçi veya işverenin bir araya gelerek bir işkolunda faaliyette bulunmak üzere oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar*” şeklinde, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu’nun 3’üncü maddesinin (f) bendinde ise “*Kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve meslekî hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar*” şeklinde tanımlanmıştır.

Bu kapsamda düzenleme altına alınan vakıf, dernek ve sendikalara gerçek kişiler tarafından üye olunması halinde, üyelik bilgisine ilişkin veri sorumlularınca gerçekleştirilen işleme faaliyetinde Kanun’un 6’ncı maddesi uygulama alanı bulacaktır.

■ Örneğin; bir işveren tarafından çalışanın sendikaya üye olduğu yönündeki bilgisinin işlenmesi halinde Kanun’un 6’ncı maddesi kapsamında özel nitelikli kişisel veri işleme faaliyetinde bulunulmuş olacaktır.

1.6. Kişilerin sağlık ve cinsel hayatına ilişkin veriler

“Sağlık” kavramı, TDK tarafından “Bireyin fiziksel, sosyal ve ruhsal yönden tam bir iyilik durumunda olması, vücut esenliği; keyif, sıhhat”¹⁴ olarak ifade edilmiş olup Dünya Sağlık Örgütü tarafından ise “Sağlık, yalnızca hastalık veya sakatlığın olmayışı değil, fiziksel, zihinsel ve sosyal olarak tam bir iyilik durumudur.”¹⁵ şeklinde evrensel olarak tanımlanmıştır.

21.06.2019 tarih ve 30808 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmelik”in “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinin (j) bendinde ise kişisel sağlık verisi kavramından ne anlaşılması gerektiği hüküm altına alınmış olup mezkûr düzenlemede “kişisel sağlık verisi”, “kimliği belirli ya da belirlenebilir gerçek kişinin fiziksel ve ruhsal sağlığına ilişkin her türlü bilgi ile kişiye sunulan sağlık hizmetiyle ilgili bilgiler” şeklinde tanımlanmıştır.

¹⁴ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

¹⁵ Dünya Sağlık Örgütü’nün 22.07.1946 tarihli Anayasası, <https://apps.who.int/gb/bd/PDF/bd47/EN/constitution-en.pdf>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

Bu bakımdan Kanun'un uygulanması anlamında sağlık verisinin, yalnızca kişinin sağlıklı olma halini tespit eden ya da bu hale işaret eden verileri içermediği, aynı zamanda kişinin hasta olma ihtimaline işaret eden ya da hasta olma durumunu tespit eden verileri de bünyesinde barındırdığını ve temel itibarıyla kişinin gerek fiziksel gerek zihinsel gerek sosyal anlamdaki durumunun, tıp biliminin sınırları çerçevesinde tespit edilmesine imkân sağlayan tetkik sonucu, ön teşhis, teşhis ve tedavi bilgilerini kapsadığını söylemek mümkündür.

- Örneğin; kişinin randevu aldığı ya da acil durumlarda başvurduğu hastane, klinik ya da birim bilgisi (05.09.2024 tarihinde saat 10.00'da A***** A***** adına oluşturulmuş psikiyatri polikliniği randevusu gibi), hekim tarafından konulan ön teşhis ve bu teşhis doğrultusunda talep edilen tetkikler ile bu tetkiklerin sonuçları, tetkikler neticesinde konulan teşhisler (kişinin sağlıklı olduğu ya da epilepsi hastası olduğu bilgisi gibi), teşhisler neticesinde uygulanacak tedavi bilgileri (reçete edilen ilaçlar ya da uygulanacak fizik tedavi işlemleri) gibi veriler sağlık verileri kapsamında değerlendirilecektir.
- ❗ Bu hususta belirtmek gerekir ki; eski tip pasaport, sürücü belgesi, nüfus cüzdanı, işyeri kimliği gibi belgelerde yer alan kan grubu bilgisi bir sağlık verisi olması sebebiyle özel nitelikli kişisel veri niteliğini haiz olduğundan bahse konu kişisel verinin işlenmesi faaliyetinde de Kanun'un 6'ncı maddesinde yer alan işleme şartlarına riayet edilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan cinsel hayat kavramı ise 'Cambridge Sözlüğü'nde¹⁶ kişinin cinsel aktiviteleri ile ilişkilerini ifade eder şekilde tanımlanmıştır. Bu kapsamda kişinin cinsel aktivite ya da ilişkilerine yönelik olarak elde edilen bilgilerin, Kanun kapsamında özel nitelikli kişisel veri niteliğini haiz olduğu söylenebilecektir.

1.7. Kişilerin ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri

Mahkûmiyet, davanın esasına girilerek yapılan yargılama sonucunda verilen esasa ilişkin hüküm niteliğinde bir karar olup mevzuatımız bakımından Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 223'üncü maddesinin beşinci fıkrasında *“Yüklenen suçu işlediğinin sabit olması halinde, sanık hakkında mahkûmiyet kararı verilir”* şeklinde ifade edilmiştir.¹⁷ Sanık kavramı ise mezkûr Kanun'un 2'nci maddesinde *“Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişi”* şeklinde tanımlanmaktadır. Bu bakımdan ceza mahkumiyeti; bir suçu işlediği sabit olan, diğer bir ifade ile suç işlediği kesin hüküm ile karara bağlanmış olan kişi hakkında uygulanan yaptırımı ifade etmektedir.

Öte yandan güvenlik tedbiri, suç karşılığında hükmedilen alternatif bir yaptırım türü olup Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 223'üncü maddesinin altıncı fıkrasında *“Yüklenen suçu işledi-*

¹⁶ Cambridge Dictionary, <https://dictionary.cambridge.org>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

¹⁷ Elif Bekar, “Ceza Muhakemesinde Hüküm Çeşitleri (CMK m. 223)”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* C. LXXV, s.43 (2017):15-60.

ğinin sabit olması halinde, belli bir cezaya mahkûmiyet yerine veya mahkûmiyetin yanı sıra güvenlik tedbirine hükmolunur.” denilerek güvenlik tedbirinin doğrudan suç karşılığı olarak ya da suç karşılığı olarak hükmedilen mahkûmiyet kararına ek olarak uygulanabilecek bir yaptırım türü olduğu düzenleme altına alınmıştır.

Anayasa Mahkemesi, “güvenlik tedbiri” kavramını “suç karşılığı olan ve suçludaki tehlikelilik haliyle doğru orantılı bir biçimde hükmedilen suça ve suçluya karşı toplumun savunmasına yönelmiş bulunan yaptırımlar” şeklinde yorumlamakta olup 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 53’ncü maddesi ve devamında düzenlenen tedbirler,¹⁸ Kanun hükümlerinin uygulanması bakımından özel nitelikli kişisel veri olarak değerlendirilmektedir.

Belirtmek gerekir ki adli sicil kaydının içeriğini oluşturan “kesinleşmiş mahkûmiyet hükümleri” özel nitelikli kişisel veri kategorisinde değerlendirilebilecektir.

- Örneğin; adli sicil kaydında yer alan hapis cezasına ilişkin mahkûmiyet kararı, koşullu salıverilme kararı, adli para cezasına ilişkin mahkûmiyet hükmü, sürücü belgesinin geri alınması gibi kararların veri sorumlusu tarafından işlenmesi durumunda özel nitelikli kişisel veri işleme faaliyetinden söz edilebilecektir.

1.8. Kişilerin biyometrik verileri

Kanun çerçevesinde özel nitelikli kişisel veriler arasında yer

¹⁸ Hamide Zafer, *Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m.1-75 Ders Kitabı* (İstanbul: Beta Yayıncılık, 2011), 525.

verilen “*Biyometrik veri*” kavramı mevzuatımızda detaylı olarak tanımlanmamıştır. Bununla birlikte, GVKT’nin 4’üncü maddesindeki biyometrik veri tanımının bu alanda şimdiye kadar yapılmış en kapsayıcı tanım niteliğinde olduğunu söyleyebilmek mümkündür.¹⁹

Bu tanıma göre biyometrik veri, “*Yüz görüntüleri veya daktiloskopik²⁰ veriler gibi bir gerçek kişinin özgün bir şekilde teşhis edilmesini sağlayan veya teyit eden fiziksel, fizyolojik²¹ veya davranışsal özelliklerine ilişkin olarak spesifik teknik işlemden kaynaklanan kişisel verilerdir.*” şeklinde tanımlanmıştır.

GVKT’nin tanımında da yer aldığı üzere kişisel verilerin biyometrik veri niteliğini haiz olabilmesi için kişinin fizyolojik, fiziksel veya davranışsal özellikleri gibi ayırt edici özellikleri spesifik teknik bir işleme sonucunda ortaya çıkarılmalı ve ortaya çıkarılan özellikler kişinin kimliğini tanımlamaya yarayan ya da kişinin kimliğini doğrulayan kişisel veriler olması gerekmektedir.

Kanun’un yürürlüğe girmesinden önce bazı yargı kararlarında da biyometrik yöntemlere ilişkin tanımlamaların yapıldığı görülmektedir. Örnek olarak Danıştay ilgili Dairesi tarafından yapılan “*Biyometrik yöntemlerin, ölçülebilir fizyolojik ve birey-*

¹⁹ Biyometrik Verilerin İşlenmesinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlara İlişkin Rehber, <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/bd06f5f4-e8cc-487e-abe1-d32dc18e2d7e.pdf>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

²⁰ Daktiloskopi: Parmak izine dayanarak kimlik belirleme yöntemi, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

²¹ Fizyolojik: Fizyoloji ile ilgili, vücutla ilgili, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

sel özellikler aracılığıyla gerçekleştirilen ve otomatik şekilde doğrulanabilen kimlik denetleme tekniklerini ifade ettiği belirtilmek suretiyle, bu yöntemler arasında parmak izi tanıma, avuç içi tarama, el geometrisi tanıma, iris tanıma, yüz tanıma, retina tanıma, DNA tanıma gibi yöntemlerin bulunduğu”²² şeklindeki tanım gösterilebilir.

Bu tanımlardan hareketle “biyometri”, insana ait fiziksel veya davranışsal özellikleri ifade etmekte iken biyometrik veriler kişiye özgü ve benzersizdir. Biyometrik veriler, kişilerin unutmamasının mümkün olmadığı, genelde ömür boyu değişmeyen ve herhangi bir müdahaleye gerek olmaksızın zahmetsiz bir şekilde sahip olunan verilerdir.

Biyometrik verilerin kullanılması sayesinde kişilerin birbirlerinden ayırt edilmeleri çok kolay bir hale gelmekte ve birbirleriyle karıştırılma ihtimalleri neredeyse ortadan kalkmaktadır. Kişinin parmak izi, retinası, avuç içi izi, yüzü, el şekli, irisi gibi biyometrik verileri fizyolojik nitelikli biyometrik verileri oluşturmakta iken; kişinin yürüyüş biçimi, klavyeye basış biçimi, araba sürüş biçimi gibi biyometrik verileri ise davranışsal nitelikli biyometrik verileri oluşturmaktadır.

Burada karşımıza çıkan bir diğer önemli husus ise fotoğrafların biyometrik veri olup olmadığı hususudur. GVKT’nin Resital bölümünün 51’inci maddesinde biyometrik verilerle ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Buna göre biyometrik fotoğraflar da

²² Danıştay 15. Dairesi’nin 11.09.2014 tarihli, E. 2014/4562 sayılı kararı.

dahil olmak üzere fotoğrafların işlenmesinin doğrudan biyometrik verinin işlenmesi olarak nitelendirilemeyeceği, yalnızca gerçek bir kişinin benzersiz bir şekilde tanımlanmasına veya doğrulanmasına izin veren belirli bir teknik yöntemle işlendiğinde bu verilerin biyometrik verilerin tanımı kapsamında kabul edileceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla bir verinin biyometrik veri kapsamında değerlendirilebilmesi için o verinin sadece o kişiyi tanımlayabilme ya da doğrulayabilme özelliğine sahip olması kriter olarak alınmaktadır.

■ Örneğin; kurumların yüksek güvenlik gerektiren odalarına giriş ve çıkışlarda parmak izi doğrulama sisteminin kullanılması suretiyle elde edilen parmak izi verisinin işlenmesi özel nitelikli kişisel veri işleme faaliyeti olarak değerlendirilmektedir.²³

1.9. Kişilerin genetik verileri

Bilindiği üzere GVKT'nin 4'üncü maddesinin on üçüncü fıkrasında *“bir gerçek kişinin fizyoloji veya sağlığı ile ilgili eşsiz bilgiler sağlayan ve özellikle söz konusu gerçek kişiden alınan bir biyolojik numunenin analizinden kaynaklanan ve söz konusu kişinin kalıtım yoluyla alınan veya kazanılan özelliklerine ilişkin kişisel verilerdir”* denilerek *“genetik veri”* kavramı tanımlanmıştır.

Bu maddeye ilişkin olarak GVKT'nin Resital bölümünün 34'üncü

²³ Kurul'un 25.03.2019 tarihli ve 2019/81 sayılı Kararı ile 31.05.2019 tarihli ve 2019/165 sayılı Kararı.

maddesine bakıldığında da genetik verilerin, gerçek kişiden alınan örneğin biyolojik analizinden kaynaklanan (özellikle kromozomal, deoksiribonükleik asit (DNA) veya ribonükleik asit (RNA) analizleri ya da bunu sağlayan başka bir elementin analizinden elde edilecek eşdeğer bilgiler) gerçek kişilerin kalıtsal ya da sonradan kazanılmış genetik özellikleriyle ilgili kişisel verisi olarak tanımlanması gerektiği belirtilmektedir.

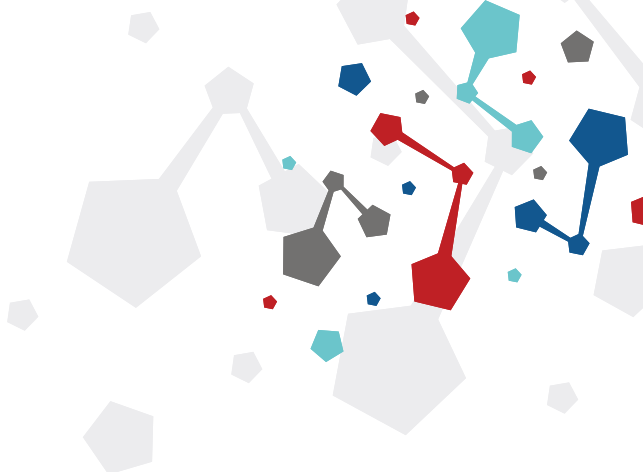
Bu noktada önem arz eden husus, genetik bir numunenin tek başına özel nitelikli kişisel veri niteliğini haiz olmadığı; ancak bu numuneden, numunenin çeşitli işlemlere tabi tutularak elde edilecek bilgilerin genetik veri olarak değerlendirilebileceğidir.

■ Örneğin; on yıl önce alınmış olan bir genetik numunenin, günümüz teknolojisi ile çalışılarak söz konusu numune sahibinin doğacak çocuklarının belli hastalıklara sahip olabileceğinin tespit edilmesinde, analiz sonucu ile tespit edilen bilgilerin genetik veri niteliğini haiz olduğu söylenebilecektir.

Bir diğer önemli nokta uygun saklama koşullarının sağlanması şartıyla DNA/RNA örneklerinden istenildiği zaman bireyin tüm genetik verilerine erişilebilmesidir. Örneğin; 10 yıl önce genetik verisi çalışılmış olan bir bireyin DNA'sı halen saklanıyor olacağından, 10 yıl sonrasında yeni genetik teknolojiler ile 10 yıl önce elde edilmiş DNA'dan her türlü genetik test çalışılabilmektedir. Bu bağlamda, laboratuvara ister araştırma amaçlı ister tanı amaçlı gönderilen her türlü doku ya da materyalin o andan iti-

baren bilgi edinilebilir hale getirilmesi mümkündür. Bu açıdan biyolojik örnek toplayan tüm veri sorumlularının söz konusu örneklerin güvenliğini sağlamak konusunda gerekli teknik ve idari tedbirleri alması gerekmektedir.

2. ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENME ŞARTLARI

Bilindiği üzere özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi kural olarak yasaktır. Ancak tüm temel hak ve özgürlüklerde olduğu gibi, özel nitelikli kişisel verilere ilişkin koruma da mutlak olmayıp sınırlandırılabilir. Bu sınırlandırmanın Anayasa'nın 13'üncü maddesinde belirtilen esaslara uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, özel nitelikli kişisel verilerin tam olarak hangi durum ve şartlar dahilinde işlenebileceği Kanun'da öngörülmüştür.

Kanun'un ilk halinde “Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları”nı düzenleyen 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında “Özel nitelikli kişisel verilerin, ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesinin yasak olduğu”, üçüncü fıkrasında; “Sağlık ve cinsel hayat dışındaki diğer özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi faaliyetinin kanunlarda öngörülmüş olması halinde ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenebileceği”, “Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel verilerin ise, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla sadece sır saklama yükümlülüğü altında bulunan ki-

şiler veya yetkili kurum ya da kuruluşlar tarafından ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenebileceği” hükmüne yer verilmiştir.

Kişisel veriler, her geçen gün artan bir biçimde iş süreçlerine dahil edilerek, kamu hizmetlerinin sunumu iyileştirilmekte ve daha verimli ekonomik modeller oluşturulmaktadır. Bununla birlikte, özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine ilişkin Kanun’da yer alan mevcut düzenlemenin kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör paydaşları ve sivil toplum kuruluşları tarafından gerçekleştirilen faaliyetleri kısıtladığı, hatta bu kuruluşların mevzuattan kaynaklı birtakım yükümlülüklerini yerine getirebilmelerini dahi engellediği değerlendirilerek, Kanun’un 6’ncı maddesi bakımından, kişisel verilerin korunması alanında AB müktesebatına uyumun sağlanması, gelişen teknolojinin getirdiği yeniliklere ve uluslararası platformlarda benimsenen yeni yaklaşımlara adaptasyonun sağlanması amaçlarıyla, GVKT’de yer alan hükümler ile uygulamada karşılaşılan eksiklikler de dikkate alınarak özel nitelikli kişisel veri kategorileri arasındaki işleme şartlarına yönelik ayrımın kaldırılması ve yeni işleme şartlarının getirilerek değişiklik yapılması öngörülmüştür.

Bu çerçevede, 7499 sayılı Kanun vasıtasıyla Kanun’un 6’ncı maddesinde yapılan değişiklik;

- Sayma yoluyla belirlenen özel nitelikli kişisel veriler arasında yer alan sağlık ve cinsel hayata ilişkin özel nitelikli kişisel veriler ile sağlık ve cinsel hayat dışındaki özel nitelikli kişisel veriler arasındaki ayrım kaldırılmıştır.

- Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel verilerin diğer özel nitelikli kişisel verilerden farklı işleme şartlarına tabi tutulması durumu ortadan kaldırılmıştır.
- Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin kural olarak yasak olduğu hükmü muhafaza edilmiştir.
- Tüm özel nitelikli kişisel veriler için geçerli olacak şekilde işleme şartları yeniden düzenlenmiş ve yeni işleme şartları öngörülerek sayıları arttırılmıştır.
- Açık rıza ile diğer işleme şartları arasında hiyerarşik bir farkın mevcut olmadığı kabul edilmiştir.
- Özel nitelikli kişisel verilerin açık rıza olmaksızın işlenemeyeceği hükmü kaldırılmıştır.

Burada önemle belirtmek gerekir ki, işleme şartı sayısının azlığı daha çok koruma anlamına gelmemekle birlikte işleme şartlarının arttırılması da özel nitelikli kişisel verilerin gelişigüzel işlenebileceği anlamına gelmeyecektir. Aksine, daha açık ve anlaşılır, sınırları daha net bir şekilde belirlenen işleme şartları hem ilgili kişiler açısından hem de veri sorumluları açısından kolaylık sağlayarak kişisel verilerin daha iyi korunmasına hizmet edecektir.

Buna göre, özel nitelikli kişisel veriler;

- a) İlgili kişinin açık rızasının olması,
- b) Kanunlarda açıkça öngörülmesi,
- c) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin,

kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması,

ç) İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması,

d) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması,

e) Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması,

f) İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması,

g) Siyasi, felsefî, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbî oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması,

halinde işlenmeleri mümkündür.

Bu noktada belirtmek gerekir ki, Kanun'un “Genel ilkeler” başlıklı 4'üncü maddesinde, kişisel verilerin ancak bu Kanunda ve diğer kanunlarda öngörülen usul ve esaslara uygun olarak

işlenebileceği, kişisel verilerin işlenmesinde; “a) Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma. b) Doğru ve gerektiğinde güncel olma. c) Belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme. ç) İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma. d) İlgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme.” şeklinde sayılan ilkelere uyulmasının zorunlu olduğu düzenleme altına alınmıştır. Anılan madde hükmünden açıkça anlaşılacağı üzere, kişisel verilerin işlenmesinde her hal ve şartta Kanun’un 4’üncü maddesinde sayılan genel ilkelere uyulması hukuki bir gerekliliktir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki maddede yer alan bentlerde “zorunlu” ve “gerekli” ifadelerinin bilinçli olarak tercih edildiği görülmektedir. Dolayısıyla bu ifadelerin ne anlama geldiğinin açıklığa kavuşturulmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda, GVKT’ye bakıldığında “gerekli (necessary)” ifadesi için AB müktesebatındaki genel gereklilik ilkesine yapılan bir atıfla, objektif kanıtlara dayalı olarak kişisel verilerin kullanımının gerekçelendirilmesinin sağlanması, başka bir ifadeyle işleme amacına ulaşmanın makul ve orantılı olması ve amaca hizmet edecek özel nitelikli kişisel veri haricinde veri işlenmesi, amacı gerçekleştirecek makul bir alternatifin bulunması halinde bu yöntemlerin tercih edilmesi ve işleme ile somut olay bağlamında işlenen veriler ile işleme amacı arasında önemli bir bağlantının bulunması gerektiği anlaşılmaktadır.²⁴

²⁴ GDPR Text Article 9, https://GDPR-text.com/read/article-9/#comment_GDPR-a-09_2f, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

Öte yandan, “*gerekli*” ifadesi Kanun’un 4’üncü maddesi kapsamındaki genel ilkelerden, “*işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma*” ilkesi ile de bağlantılıdır. Söz konusu ilke uyarınca işleme faaliyetinin; belirtilen amaca ulaşmaya uygun olması, işlenen veri ile ileri sürülen meşru amaç arasında bir bağlantının bulunması ve amaca ulaşmak için gerekli olanın ötesine geçmemesi gerekmektedir. Bu kapsamda “*gerekli*” ifadesinin her somut olay özelinde değerlendirilmesi gereken oldukça soyut bir kavram olduğunu söylemek mümkündür.

“*Zorunluluk*” kavramı ise kaçınılmazlığı ifade etmekte ve bu yönüyle öznel bir değerlendirmeye dayanmayıp özel nitelikli kişisel veri işleme faaliyetini mecbur bırakan kamusal ve toplumsal şartların arandığı bir duruma karşılık gelmektedir. Bu çerçevede, özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi açısından zorunluluk kavramı ile; herhangi bir alternatif yöntemin bulunmaması, dolayısıyla işleme faaliyetinin söz konusu amaç dahilinde kaçınılmaz olmasının kastedildiği değerlendirilmektedir.

2.1. İlgili kişinin açık rızasının olması

Açık rıza, Kanun’un “*Tanımlar*” başlıklı 3’üncü maddesi gereği “*belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rızayı*” ifade etmektedir. Kanun’un 6’ncı maddesinde yer alan açık rıza şartının, Kanun’un 5 inci maddesindeki genel nitelikli kişisel verilerin işlenmesindeki açık rıza şartından bir farkı bulunmamaktadır.

Kanun’a göre açık rızanın varlığı halinde özel nitelikli kişisel veriler işlenebilmektedir. Kanun’un 6’ncı maddesinde de 5’inci

maddesinde olduğu gibi açık rıza ve diğer hukuki işleme sebepleri arasında hiyerarşik bir fark bulunmamaktadır.

Belirtmek gerekir ki eğer, açık rıza dışında bir işleme şartı varsa kişisel veri işleme şartı olarak diğer şartla açık rızanın birlikte kullanılmaması gerekmektedir. Zira başka bir veri işleme şartı mevcut iken açık rızaya başvurulmuş ise bu hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma ilkesine aykırılık teşkil edebilecektir. Özel nitelikli kişisel veri işleme faaliyeti esnasında birden fazla kişisel veri işleme şartına dayanılabilmesi mümkün olmakla birlikte, açık rıza başka bir kişisel veri işleme şartının mevcudiyeti halinde dayanak olarak kabul edilmemelidir.

Öte yandan, açık rızanın tüm unsurları sağlansa dahi Kanun’un 4’üncü maddesindeki genel ilkelere uygun olmayan şekilde alınan açık rızalar, veri işlemeyi hukuka aykırı hale getirebilecektir.

2.2. Kanunlarda açıkça öngörülmesi

Anayasa’nın 20’nci maddesinin üçüncü fıkrasında, kişisel verilerin ancak bireyin açık rızası veya kanunda öngörülen hallerde işlenebileceği hüküm altına alınmıştır. Kanunlarda açıkça öngörülme; kişisel verilerin işlenmesini mümkün kılan bir hükümün, herhangi bir kanunda açıkça yer almasıdır.

Kanun’un 6’ncı maddesinde yapılan değişiklikle “*kanunlarda öngörülme*” işleme şartına, Kanun’un 5’inci maddesiyle uyumlu olması adına “*açıkça*” ibaresi eklenmiştir.

Bu kapsamda Kanun’un 6’ncı maddesi açısından bakıldığında, kanunlarda özel nitelikli kişisel verilerin işlenebileceğine

ilişkin bir hüküm, veri işleme şartını oluşturabilmektedir. Özel nitelikli kişisel verinin işlenmesiyle ilgili herhangi bir kanunda açık bir hüküm varsa veya ikincil mevzuata açıkça yönlendirme yapılmışsa, bu durumda özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi mümkün olabilecektir.²⁵

- Örneğin; 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu gereği, ilgili kişiye pasaport ya da sürücü belgesi tahsis edilmesi esnasında nüfus müdürlüklerince ilgili kişinin parmak izinin alınması ile gerçekleştirilen kişisel veri işleme faaliyeti, kanunlarda açıkça öngörülme hukuka uygunluk nedeni kapsamındadır.

Bununla birlikte hangi kişisel verilerin nasıl işleneceğine ilişkin usul ve esaslar; Kanun'un özel nitelikli kişisel verinin işlenmesi hususunda açıkça verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan yönetmelik, tebliğ ve genelge gibi düzenlemelerle ayrıntılı olarak düzenlenmiş ise bu durum, söz konusu özel nitelikli kişisel verilerin “Kanunlarda açıkça öngörülmesi” şartı uyarınca işlenmesine engel teşkil etmeyecektir.

- Örneğin; 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 121'inci maddesinde, bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmeliklerle belirleneceği düzenlenmiştir. Bu kapsamda çıkarılan Yabancılar ve Ulus-

²⁵ Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nun “Kanunlarda Öngörülme Kişisel Veri İşleme Şartına İlişkin Bilgi Notu”, www.kvkk.gov.tr/Icerik/7823/Kanunlarda-Ongorulme-Kisisel-Veri-Isleme-Sartina-Iliskin-Bilgi-Notu, Erişim Tarihi: 25.12.2024

lararası Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in "Kişisel verilerin alınması ve saklanması" başlıklı 124'üncü maddesinde "parmak izi, avuç içi izi, retina, ses taraması" gibi biyometrik verilerin Göç İdaresi Başkanlığı tarafından nasıl işleneceğine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Bu kapsamda işlenen özel nitelikli kişisel verilerin, "*kanunlarda açıkça öngörülme*" işleme şartına uygun olarak işlenmiş olduğu değerlendirilebilecektir.

2.3. Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması

Özel nitelikli kişisel veriler, ilgili kişinin veya bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için işlenmesinin zorunlu olduğu hallerde, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenebilmektedir. Burada ilgili kişinin veya üçüncü bir kişinin hayati menfaatinin korunması söz konusudur.

Bu işleme şartı, ancak ilgili kişinin fiili imkansızlık nedeniyle veya hukuki olarak rızasına geçerlilik tanınmayan durumlarda geçerlidir. Diğer bir ifadeyle, açık rızanın ilgili kişiden alınamıyor olması veya hukuken geçerli bir açık rızanın bulunmaması gerekir.

- Örneğin; deprem nedeniyle enkaz altında kalan ve bilinci yerinde olmayan bir kişinin daha önce geçirmiş olduğu

hastalıklar ve kan grubuna ilişkin bilginin, kişinin yakınları tarafından sağlık görevlisi olmayan kurtarma ve ilk yardım ekipleri ile paylaşılması Kanun’a uygun bir işleme faaliyeti olarak değerlendirilebilecektir.

2.4. İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması

Alenileştirme, ilgili kişinin kişisel verilerinin kendisi tarafından kamuoyuna açıklanması olarak tanımlanmaktadır.²⁶

Bununla birlikte Kanun kapsamında “alenileştirme”, kişisel verinin herhangi bir şekilde kamuoyuna sunulmasından daha dar bir anlama sahip olup; ilgili kişinin alenileştirme iradesi ve alenileştirme amacı ile yakın ilişki içerisinde bulunmaktadır. Alenileştirme iradesi ise ilgili kişinin kişisel verilerini hangi amaçla alenileştirdiğini ve kamuoyu ile paylaştığını ifade eder.

Kanun’da yapılan değişiklikle, özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için yeni bir hukuka uygunluk nedeni öngörülmüştür. Buna göre ilgili kişi tarafından alenileştirilen özel nitelikli kişisel veriler, alenileştirme iradesine uygun olmak koşuluyla işlenebilecektir. Diğer bir ifadeyle özel nitelikli kişisel verilerin bu hükme dayanarak işlenebilmesi için ilgili kişinin kişisel verilerini alenileştirmiş olması yeterli olmayacak, veri sorumlusunun bu verileri işlerken ilgili kişinin alenileştirme iradesi doğrultusunda hareket etmesi gerekecektir. Bu yönüyle “alenileştirme

²⁶ Kişisel Verileri Koruma Kurumu “Alenileştirme” Hakkında Kamuoyu Duyurusu, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6843/-ALENILESTIRME-HAKKIN-DA-KAMUOYU-DUYURUSU>, Erişim Tarihi: 25.12.2024

iradesi”, özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesini sınırlandırarak ilgili kişiler bakımından bir güvence oluşturmaktadır.

Dolayısıyla, bir kişinin kamuya açık herhangi bir alanda yer alan özel nitelikli kişisel verilerinin işlenmesi bu kapsamda kabul edilmemelidir. Aynı zamanda ilgili kişinin iradesiyle bu özel nitelikli kişisel veriyi alenileştirmiş olması beklenmektedir.

Öte yandan, ilgili kişinin alenileştirme iradesinin her zaman tam olarak tespit edilebilmesi mümkün değildir. Alenileştirme iradesinin tespit edilemediği durumlarda kişinin alenileştirme amacı önem kazanmaktadır. Alenileştirme amacı ilgili kişinin özel nitelikli kişisel verilerini kamuoyuna açıklarken elde etmek istediği maksattır. Diğer bir ifadeyle, ilgili kişinin özel nitelikli kişisel verilerini kamuoyuyla paylaşırken bu verilerin işlenmesini istediği sebepler alenileştirme amacıdır.

■ Örneğin; bir gerçek kişi tarafından acil durumlarda kullanılmak üzere, “*kan grubu*” bilgisinin sürücüsü olduğu motorlu taşıtın ya da bisikletinin herkes tarafından görülebilir bir bölümüne yazdırılması halinde, bu kişisel veri ancak ilgili kişinin alenileştirme iradesi ve amacı doğrultusunda acil durumların varlığı halinde işlenebilecektir. İlgili kişinin alenileştirme iradesi ve amacına aykırı olarak verisinin işlenmesi hukuka uygun kabul edilmeyecektir.

2.5. Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması

Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartlarından bir diğeri Kanun’un 6’ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (d) bendinde

düzenleme altına alınan; *“bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması”* hükmüdür. Söz konusu düzenleme, Kanun’un 5’inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendi ile uyumlu hale getirilmesi amacıyla *“işleme, hukuki taleplerin kurulması, uygulanması veya savunulması için veya mahkemelerin adli yetkilerini kullandığı durumlarda gerekliyse”* şeklindeki GVKT’nin *“özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi”* başlıklı 9’uncu maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendi de göz önünde bulundurularak düzenlenmiştir.

Kanun’un gerekçesine bakıldığında; iş sözleşmesinin sona ermesinden sonra açılması muhtemel davalarda savunma hakkının kullanılması bakımından işverenin eski işçisine ait sağlık verilerini saklamaya devam etmesinin bu kapsamda değerlendirileceği, yine engelli bir kişinin özel tüketim vergisinden muaf özel donanımlı araç almak hakkından yararlanabilmesi için engelliliğine ilişkin sağlık raporlarının vergi dairesi tarafından edinilmesi ve bu belgelerde yer alan özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin de bu bent kapsamında değerlendirileceği şeklindeki örneklerin verildiği görülmektedir.

Burada önemli olan husus, hangi hakkın tesisi, kullanılması veya korunması amacıyla özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin zorunlu olduğunun gerekçelendirilebilmesidir. Kanun’un amacının, kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak olduğu ve Kanun’da kişisel verilerin işlenmesi hususunda yasaklayıcı bir tutum değil aksine kişilerin temel hak ve özgürlüklerini merkeze koyan bir yaklaşım benimsendiği göz önüne

alındığında, veri sorumlularının ilgili kişilerin temel hak ve özgürlüğüne en az müdahale edecek şekilde kişisel veri işlemesi gerektiği hususunda şüphe bulunmamaktadır.

- Örneğin; bir avukatın müvekkilinin hakkını başka bir biçimde tesis etmesinin mümkün olmadığı durumlarda hukuka uygun olarak elde edilmiş özel nitelikli kişisel verileri dava dosyası kapsamında mahkemeye sunması somut olay bağlamında hukuka uygun bir işleme sebebi olarak değerlendirilebilecektir.

Bir diğer önemli husus ise Kanun'un lafzında "zorunlu" ifadesinin kullanılmasıdır. Bu kapsamda her veri işleme faaliyetinde zorunluluğun tespit edilmesi, ayrıca hakkın tesisi, kullanılması ve korunmasının sınırlarının belirlenmesi gerekmektedir. Burada, hakkın tesisi, kullanılması ve korunması açısından herhangi bir alternatif yöntemin bulunmaması, dolayısıyla işleme faaliyetinin söz konusu amaç dahilinde zorunlu olması kastedilmektedir.

Öte yandan, söz konusu bent kapsamında üçüncü tarafların da haklarının tesisi, kullanılması veya korunması için veri işleme faaliyeti gerçekleştirilebilmektedir.

- Örneğin; çalışanların maaş ödemelerinde eş ve çocuklarına ait engellilik veya sağlık bilgileri gibi özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin zorunluluk arz ettiği durumlarda, işveren tarafından bu verilerin işlenmesi de bir hakkın tesisi kapsamında değerlendirilebilecektir.

2.6. Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması

Kanun'un 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendi; “sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması” şeklinde GVKT'nin “özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi” başlıklı 9'uncu maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendiyle de uyumlu olarak düzenlenmiş olup Kanun'un önceki hali genel olarak muhafaza edilmiştir.

Özel nitelikli kişisel verilerin ilgili hükme dayalı olarak işlenebilmesi için kişi, amaç ve durum unsurları bakımından bir sınırlama getirilmiştir. Bu kapsamda, işleme faaliyetinin sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olduğu durumlarda gerçekleştirilebileceği düzenlenmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin, 2016/125 E. 2017/143 K. sayılı ve 28.09.2017 tarihli Kararında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 6698

sayılı Kanun birlikte değerlendirilerek ilgili hükmün kişisel verilerin korunması hakkına sınırlama getirirken; sınırlama aracının sınırlama amacına uygun ve orantılı şekilde kullanılmasını sağlayacak yasal güvenceleri de ihtiva ettiği, böylece hem özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması haklarının özünün zedelenmesinin önlendiği hem de bu haklar ile toplum sağlığının korunmasına yönelik önlemler arasındaki makul dengenin kurulduğu tespitinde bulunulmuş olup ilgili hükmün kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının özüne dokunan ya da bu hakkı ölçüsüz şekilde sınırlandıran bir kriter içermediği ve kuralın demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırılık teşkil ettiğinin de söylenemeyeceğinin belirtildiği görülmektedir.

Öte yandan Kanun'un gerekçesine baktığımız zaman Sağlık Bakanlığı ile her türlü sağlık kuruluşu ve Sosyal Güvenlik Kurumunun belirtilen yazılı amaçlarla tuttukları veriler ve kayıtların bu kapsamda değerlendirilebileceği anlaşılmaktadır. Ayrıca,

“yetkili kurum ve kuruluşları” ifadesinin, yalnızca kamu kurum ve kuruluşlarını değil, bunun yanında sağlık hizmeti sunan gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerini de kapsayacağını belirtmesinde fayda görülmektedir.

Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler açısından ülkemizde gerek Kanun’da gerek de ilgili diğer mevzuatta net bir çerçeve çizilmemiş olmakla birlikte 01.08.1998 sayılı ve 23420 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Hasta Hakları Yönetmeliği’nin *“Kapsam”* başlıklı 2’nci maddesinde *“Bu Yönetmelik; sağlık hizmeti verilen resmî ve özel bütün kurum ve kuruluşları, bu kurum ve kuruluşlarda veya bunların dışında hizmete katılan her kademedeki ve unvandaki ilgilileri ve hizmetten faydalanma hakkını haiz olan bütün fertleri kapsar”* hükmü yer almaktadır. Yönetmeliğin *“Tanımlar”* başlıklı 4’üncü maddesinde ise *“personel”* kavramı; *“hizmetin, resmî veya özel sağlık kurumlarında ve kuruluşlarında veya serbest olarak sunulmasına bakılmaksızın, sağlık hizmetinin verilmesine iştirak eden bütün sağlık meslekleri mensuplarını ve sağlık meslekleri mensubu olmasa bile sağlık hizmetinin verilmesine sorumlu olarak iştirak eden kimseler”* olarak ve *“sağlık kurum ve kuruluşu”* kavramı ise *“sağlık hizmeti verilen kamu veya özel bütün kurum ve kuruluşları ile tababet icra edilen bütün yerler”* olarak tanımlanmıştır.

Bu kapsamda, bütün sağlık meslekleri mensupları ve sağlık meslekleri mensubu olmasa bile sağlık hizmetinin verilmesine sorumlu olarak iştirak eden kimseler ile sağlık kurum ve kuruluşları mahremiyet ve gizlilik esaslarına uymakla yükümlü tutulmuştur.

Öte yandan, Kanun'un 6'ncı maddesi kapsamında özel nitelikli kişisel verilerin, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca işlenebilmesinden bahsedebilmek için söz konusu işleme faaliyetinin kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla gerçekleştirilmesi gerektiğinin de belirtilmesinde fayda görülmektedir.

GVKT'nin Resital bölümünün 54'üncü maddesinde konuya ilişkin olarak; özel nitelikli kişisel verilerin, kamu sağlığı alanlarında kamu yararı nedeniyle ilgili kişinin rızası olmaksızın işlenebileceği, böyle bir işleme faaliyetinin, gerçek kişilerin hak ve özgürlüklerini koruyacak şekilde uygun ve özel önlemlere tabi olması gerektiği; bu bağlamda kamu sağlığının, Avrupa Parlamentosu ve Konsey'in 1338/2008 sayılı Tüzüğünde tanımlandığı şekilde, sağlıkla ilgili tüm unsurlar, hastalık ve sakatlık dahil olmak üzere sağlık durumu olarak yorumlanması gerektiği, sağlık durumunun ise sağlık bakımı ihtiyaçları, sağlık hizmetlerine tahsis edilen kaynaklar, sağlık hizmetlerinin sağlanması ve sağlık hizmetlerine evrensel erişim ile sağlık harcamaları ve finansmanı üzerinde etkisi olan belirleyiciler şeklinde yorumlanması gerektiği belirtilmiştir.

- Örneğin, devlet politikası gereği yapılması zorunlu tutulan çocukluk çağı aşılarının aile hekimleri tarafından takip edilmesi, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması amacıyla özel nitelikli kişisel veri niteliğini haiz sağlık verilerinin işlenmesi kapsamında değerlendirilebilecektir.

Avrupa Komisyonu tarafından verilen benzer örnekte de “bir doktorun, kliniğinde çok sayıda hastayla ilgilendiği, ziyareti, hastanın adı/soyadı, özel nitelikli kişisel veri niteliğini haiz semptomların tanımı ve reçete edilen ilaçların yer aldığı bir veri tabanına kaydettiği, bu kapsamda özel nitelikli kişisel verilerin klinik tarafından işlenmesinin, kişiyi tedavi etmek için gerekli olması ve mesleki sır yükümlülüğüne tabi bir doktorun sorumluluğu altında gerçekleştirilmesi nedeniyle GVKT kapsamında izin verileceği” belirtilmiştir.²⁷

2.7. İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması

Bilindiği üzere Kanun’da yapılan değişikliğin gerekçesinde AB müktesebatına uyumun sağlanması önemli bir yer teşkil etmektedir. Bu kapsamda AB müktesebatında referans alınan en önemli kaynak olan GVKT’nin ilgili maddeleri, genel manada Kanun değişikliği çalışmaları esnasında referans kabul edilmiştir.

Kanun’un 6’ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (f) bendi “İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması.” şeklinde değiştirilmiş olup özel

²⁷ European Commission “Under what conditions can my company/organisation process sensitive data?”, https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations/legal-grounds-processing-data/sensitive-data/under-what-conditions-can-my-companyorganisation-process-sensitive-data_en, Erişim Tarihi: 25.12.2024

nitelikli kişisel veriler bakımından yeni bir işleme şartı ihdas edilmiştir. Yapılan düzenleme gereğince maddede yer verilen alanlarda veri sorumlularınca hukuki yükümlülüklerinin yerine getirilmesi amacıyla özel nitelikli kişisel veriler, ancak zorunlu olmaları durumunda işlenebilecektir.

Belirtmek gerekir ki bu zorunluluğun şekli olarak kanundan kaynaklanması gibi bir durum söz konusu değildir. İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için özel nitelikli kişisel veri işlenmesinin zorunlu olması halinde işleme faaliyetinin dayanağını oluşturan hukuki yükümlülük kavramı kanunlarda açıkça öngörülen bir yükümlülükten ya da bir yönetmelik, yönerge, tebliğ ve hatta sözleşmeden kaynaklanabilecektir.

Bununla birlikte, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal hizmetler ve sosyal yardım konularına ilişkin hukuki yükümlülükleri bulunan

kurum ve kuruluşların ihtiyaçlarının tespiti, yardımların koordine edilmesi vb. hukuki yükümlülüklerini başka türlü yerine getirebilmelerinin mümkün olmadığı durumlarda özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi hukuka uygun sayılabilecektir.

■ Örneğin, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 75’inci maddesi çerçevesinde işverenin çalışana ait özlük dosyası düzenleme yükümlülüğü gereğince özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin, Kanun’un 6’ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (f) bendi kapsamında değerlendirilebilmesi mümkündür.

Kanun’un 6’ncı maddesinde yapılan değişiklikler, iş hukuku kapsamında işverenlere Kanun’un 4’üncü maddesinde yer alan ilkeler göz önünde bulundurularak (özellikle işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma ilkesi doğrultusunda) ilgili iş mevzuatının gerektirdiği kadar veri işleme yükümlülüğü getirmektedir. Dikkat edilmesi gerekmektedir ki bu bendin varlığı işverenlerin işçiler ile ilgili sınırsız şekilde veri işlemleri sonucunu doğurmayacaktır.

Kanun’un 6’ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (f) bendinde yer verilen kavramların kişisel verilerin korunması mevzuatı bakımından yenilik arz etmeleri nedeniyle aşağıda tanımlarına yer verilmiştir.

İstihdam: Hizmete kabul etme; kullanma, çalıştırma²⁸ şeklinde tanımlanmaktadır. Kavram tanımları itibarıyla bir süreci ifade et-

²⁸ Adalet Bakanlığı Hukuk Sözlüğü, <https://sozluk.adalet.gov.tr/Harf/I?Sayfa=5>, Erişim Tarihi: 25.12.2024

mektedir. Bu süreç iş başvurusu ile başlamakta olup çalışmanın sonlanmasına dek devam etmektedir.

- Örneğin; 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (6356 sayılı Kanun) "*Tanımlar*" başlıklı 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde toplu iş sözleşmesi, "*İş sözleşmesinin yapılması, içeriği ve sona ermesine ilişkin hususları düzenlemek üzere işçi sendikası ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren arasında yapılan sözleşme*" olarak tanımlanmıştır. 6356 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesinin birinci fıkrası "*Toplu iş sözleşmesinde aksi belirtilmedikçe iş sözleşmeleri toplu iş sözleşmesine aykırı olamaz. İş sözleşmelerinin toplu iş sözleşmesine aykırı hükümlerinin yerini toplu iş sözleşmesindeki hükümler alır. Toplu iş sözleşmesinde iş sözleşmelerine aykırı hükümlerin bulunması hâlinde ise iş sözleşmesinin işçi yararına olan hükümleri geçerli olduğunu, ikinci fıkrası ise sona eren toplu iş sözleşmesinin iş sözleşmesine ilişkin hükümleri yenisi yürürlüğe girinceye kadar iş sözleşmesi hükümleri geçerlidir.*" şeklinde düzenleme altına alınmıştır. Bu çerçevede bir toplu iş sözleşmesi çerçevesinde işçilerin işin gerektireceği farklı sağlık muayenelerine tabi tutulmaları bu bent kapsamında mümkün olabilecektir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 419'uncu maddesi "*İşveren, işçiye ait kişisel verileri, ancak işçinin işe yatkınlığıyla ilgili veya hizmet sözleşmesinin ifası için zorunlu olduğu ölçüde kullanabilir. Özel kanun hükümleri saklıdır.*" düzenlemesini haizdir.

İşveren tarafından işçiye ait özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi esnasında söz konusu hükmün de tüm iş ilişkilerine uygulanabilir nitelikte olması nedeniyle dikkate alınması önem arz etmektedir.

İş Sağlığı ve Güvenliği: İş sağlığı ve güvenliği (İSG) işyerinde işin yürütülmesi sırasında çeşitli nedenlerden kaynaklanan sağlığa zarar verebilecek koşullardan korunmak ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için yapılan sistemli ve bilimsel çalışmalardır. İSG, çalışanların sağlık ve güvenliğinin en üst seviyede tutulmasını, üretimin veya hizmetin devamlılığını ve işletmenin acil durumlara karşı hazırlıklı olmasını hedeflemekte ve odağına en önemli değer olan insanı koymaktadır.²⁹

■ Örneğin; Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin "*Şoförlerde aranacak nitelik ve şartlar*" başlıklı 34'üncü maddesine göre; yönetmelik kapsamındaki taşıtları kullanan şoförlerin uyuşturucu, silah, insan ve gümrük kaçakçılığı ile terör suçlarından dolayı hürriyeti bağlayıcı ceza almamış olmaları ve şoförlük mesleği bakımından bedeni ve psiko-teknik açıdan sağlıklı olduklarını gösteren bir sağlık raporunu, yetkili sağlık kuruluşlarından her beş yılda bir almaları şarttır. Dolayısıyla Yönetmelik kapsamındaki araçları kullanacak şoförlerin ceza mahkumiyeti ve sağlık verilerinin işlenmesi bu bent kapsamında değerlendirilebilecektir.

²⁹ Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi, <https://isg.asbu.edu.tr/tr/isg-nedir>, Erişim Tarihi: 18.04.2024

Sosyal Güvenlik: Sosyal güvenlik, insanların gelirlerine bakılmaksızın toplum huzurunu ve refahını bozan sosyal tehlikelerin verdiği zararlardan “*insan hakkı*” ve esas itibarıyla de “*devlet görevi*” olarak primli ya da primsiz sistemlerin kullanılması, kişilerin sosyal tehlikelerin zararlarından kurtarılma güvencesi anlamına gelmektedir.³⁰

■ **Örneğin;** Sosyal Güvenlik Kurumu Sigortalı İşe Giriş Bildirgesinde, “*Sigortalı İş Kanunu’nun 30 uncu maddesine göre çalıştırılıyorsa*” seçimlik olarak “*Eski hükümlü*” veya “*Engelli*” seçeneklerinden birinin işaretlenmesi gerekmekte olup bu kapsamda özel nitelikli kişisel veriler, söz konusu bildirge vasıtasıyla veri sorumlusu işveren tarafından işlenebilecektir.

Sosyal Hizmetler: Sosyal hizmetler, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu’nun “*Tanımlar*” başlıklı 3’üncü maddesinin (a) bendinde; “*Kişi ve ailelerin kendi bünye ve çevre şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan maddi, manevi ve sosyal yoksunluklarının giderilmesine ve ihtiyaçlarının karşılanmasına, sosyal sorunlarının önlenmesi ve çözümlenmesine yardımcı olunmasını ve hayat standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesini amaçlayan sistemli ve programlı hizmetler bütünü*” şeklinde tanımlanmıştır.

■ **Örneğin;** Sağlık Bakanlığı tarafından 01.03.2019 tarihinde yayımlanan Diyaliz Merkezleri Hakkında Yönetmelik’in 35’inci maddesi gereğince diyaliz hastalarına sunulan sağlık kuru-

³⁰ Sosyal Güvenlik Kurumu, <https://www.sgk.gov.tr/Hakkimizda/Index/c4953319-ea98-439f-89e0-4b1cdddbed55>, Erişim Tarihi: 18.04.2024.

luşuna taşıma hizmetinin yerine getirilebilmesi için kişinin sağlık raporunda yer alan özel nitelikli kişisel verinin, taşıma hizmetini sunan veri sorumlusu tarafından işlenmesi³¹ bu bent kapsamında değerlendirilebilecektir.

Sosyal Yardım: Sosyal yardım, Sosyal Yardım Verilerinin Kaydedilmesine ve Paylaşılmasına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin (p) bendinde; *"İhtiyaç sahibi hanelere ve kişilere; muhtaçlıkları nedeniyle tek taraflı karşılıksız olarak ve/veya kamu hizmetlerine katılım, geri ödeme gibi bir edimi yerine getirme şartına/şartlarına dayalı olarak yapılan ayni ve nakdi yardımlar"* şeklinde tanımlanmıştır.

■ Örneğin; bir sosyal yardım derneğinin doğal afet neticesinde uzuvlarını kaybeden kişilerin protez ihtiyaçlarını karşılamak adına bağış kampanyaları açabilmek için kişilerin sağlık raporlarını işlemesi faaliyeti bu bent kapsamında değerlendirilebilecektir.

2.8. Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması

³¹ 7499 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Gerekçesi

Kanun’un 6’ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (g) bendi gereğince *“Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması.”* halinde özel nitelikli kişisel verilerin veri sorumlularınca işlenebilmesi mümkündür.

Kanun’un değişiklikten önceki halinde; siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, işlediği özel nitelikli kişisel verileri, Kanun’un hangi maddesine dayanarak işlemesi gerektiğine dair açık bir hüküm mevcut değildi. Bu durum, söz konusu veri sorumlusu sıfatını haiz oluşumlar açısından birtakım sorunlar meydana getirebilmekteydi.

GVKT’nin 9’uncu maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendindeki düzenleme de dikkate alınarak Kanun’un 6’ncı maddesinde yapılan değişiklik sonrası bahsi geçen veri sorumluları açısından yaşanan ve yaşanabilecek zorluklar Kanun’un belirlediği sınırlar çerçevesinde giderilmeye çalışılmış; siyasi, felsefi, dini veya sendikal faaliyetler yürütmek üzere kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların özel nitelikli kişisel verileri ancak;

- i- Tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olarak,
 - ii- Faaliyet alanlarıyla sınırlı olarak,
 - iii- Üçüncü kişilere açıklanmamak
- koşuluyla işleyebilecekleri düzenleme altına alınmıştır.
- Ayrıca, Kanun'da belirlenen bir diğer önemli sınırlama da söz konusu organizasyonlar tarafından özel nitelikli kişisel verilerin, yalnızca mevcut ve eski üyelerine, mensuplarına veya bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere ilişkin olması halinde işlenebileceği hususudur.

Siyasi faaliyette bulunan oluşumlar çeşitli isimler altında oluşturulabilmekteyse de ülkemizde siyasi faaliyetler yaygın olarak siyasi partiler aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Siyasi partiler; siyasi faaliyetin Anayasa, kanun ve diğer mevzuat düzenlemelerine uygun şekilde gerçekleştirilmesi; Anayasa Mahkemesi,

Yüksek Seçim Kurulu gibi kuruluşlarca Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ile il ve ilçe seçim kurulları gibi otoritelerce öngörülen bilgi saklama, raporlama, bilgilendirme prosedürlerinin mevzuata uygun şekilde yürütülmesi, kamuoyu araştırmaları, anketlerin yapılması, planlama, istatistik, arşivleme, saklama iş ve işlemlerinin yürütülebilmesi, siyasi kampanya faaliyetlerinin yürütülmesi ve seçmen iradesinin oluşmasının sağlanması gibi amaçlarla özel nitelikli kişisel verileri işleyebilmektedir.

Söz konusu bentte düzenleme altına alınan bir diğer husus felsefi, dini ya da sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşum kavramlarıdır. Burada dikkat edilmesi gereken, anılan organizasyonların bu bent kapsamında veri işleyebilmesinin ön şartının bu kurumların siyasi, felsefi, dini ya da sendikal amaçlarla kurulmuş olmasıdır.

Felsefe sözcüğü TDK'de varlığın ve bilginin bilimsel olarak araştırılması olarak tanımlanmaktadır.³² Bu tanımdan yola çıkılarak felsefi amaçla kurulan bir oluşum; topluma felsefi ve entelektüel bir bakış açısı kazandırmak, ahlaki değerlerin toplumda yer edinmesine katkıda bulunmak, bireylerin kapasitelerinin gelişmesine yardımcı olmak, aynı alanda faaliyette bulunan ulusal ve uluslararası organizasyonlarla iş birliği yaparak çeşitli seminer, kurs, toplantı ve organizasyonlar düzenlemek, farklı disiplinleri felsefi bakış açısıyla yorumlayarak bütün disiplinlerin gelişmesine katkı sağlamak, disiplinler arası etkileşimi güç-

³² Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

lendirmek gibi amaçlara sahip olabilmektedir. Bu kapsamda söz konusu oluşumlar tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla özel nitelikli kişisel veri işleyebilecektir

Dini amaçlarla kurulan bir oluşum; kişilerin sahip olduğu inanç ya da herhangi bir inanca sahip olmama durumlarını Anayasa ve kanunlara uygun şekilde özgürce yaşayabilmelerine katkıda bulunmak, tabi oldukları mevzuatın belirlediği sınırlar çerçevesinde faaliyetler gerçekleştirmek, organizasyon bünyesinde çeşitli burs ve diğer sosyal yardım faaliyetleri düzenlemek ve aynı bakış açısına sahip olan bireylerle etkileşime geçebilmek gibi amaçlarla kurulabilmektedir. Felsefi amaçlarla kurulan oluşumlarda olduğu gibi dini amaçla kurulan organizasyonlar da tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla özel nitelikli kişisel veri işleyebilecektir.

Öte yandan, sendikal faaliyetler yürütmek üzere kurulan bir oluşum; işçiler veya işverenlerin çalışma ilişkilerinde, birtakım ortak ekonomik ve sosyal hak ve çıkarları korumak ve geliştirmek amacıyla bir araya gelerek bir işkolunda faaliyette bulunmak amacıyla kurulabilmektedir.

Vakıf, dernek ve sendika kavramlarına ilişkin açıklamalara 1.5. numaralı başlık altında yer verilmiş olup diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşlar ise; dini, kültürel, eğitim, sosyal veya yardımlaşma gibi amaçlarla fon toplanması veya dağıtımı işi ile uğraşan bir tüzel kişi, oluşum veya kurum olarak ifade edilmiştir.³³

³³ Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Bağışta Bulunanlara Yönelik Teröriz-

Burada önemle belirtmek gerekir ki “*diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşum*” kavramı vasıtasıyla Kanun, tüm sivil toplum kuruluşlarını değil yalnızca kâr amacı gütmeyen kuruluş ve organizasyonları kapsamına dâhil etmiştir.

- Örneğin; Bir siyasi parti tarafından engelli bir üyenin oy kullanabilmesi için, söz konusu kişiye tekerlekli sandalye temin edilmesi amacıyla engellilik durumuna ilişkin sağlık verisi işlenmesi bu madde kapsamında değerlendirilebilecektir.
- Örneğin; çalıştığı üretim işletmesinde iş kazası geçiren kişinin bağlı olduğu sendikanın, üyelerinin iş sağlığı ve güvenliğinin korunması kapsamında sürecin takibi için işçinin sağlık verilerini işlemesi bu bent kapsamında değerlendirilebilecektir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki bahsi geçen kuruluş ve oluşumlar tarafından özel nitelikli kişisel veriler üçüncü kişilere açıklanmama kaydıyla işlenmelidir. Bu kapsamda üçüncü kişilere açıklanmama; ilgili bent kapsamında gerçekleştirilen veri işleme faaliyetine ilişkin kişisel verilerin üçüncü kişilere, yani bu kuruluş ya da oluşumlarla bağlantısı bulunmayan ilgisiz taraflara açıklanmaması anlamına gelmektedir.

Kanun’un düzenleme altına aldığı bir diğer husus da “*düzenli olarak temas*” kavramıdır. Kanun, kişisel verilerin “*mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması*” duru-

min Finansmanı Suistimalinin Önlenmesine Yönelik Rehber, https://www.siviltoplum.gov.tr/kurumlar/siviltoplum.gov.tr/Mevzuat/Rehberler/Bagisci_Rehber_2021-Son.pdf, Erişim Tarihi: 25.12.2024

munda işleme faaliyetine izin vermektedir. Bir kuruluşun potansiyel üyeleri, resmi olarak kuruluşa üye olmayan ortakları, bu kuruluşa katkıda bulunanlar ya da kuruluşun hizmetlerinden düzenli yararlananların da bu kapsamda değerlendirilebilmesi mümkünken, örneğin bu kuruluş ya da oluşumlara ticari amaçla mal ya da hizmet tedariki yapan kişiler bu kapsamda değerlendirilemeyecektir.

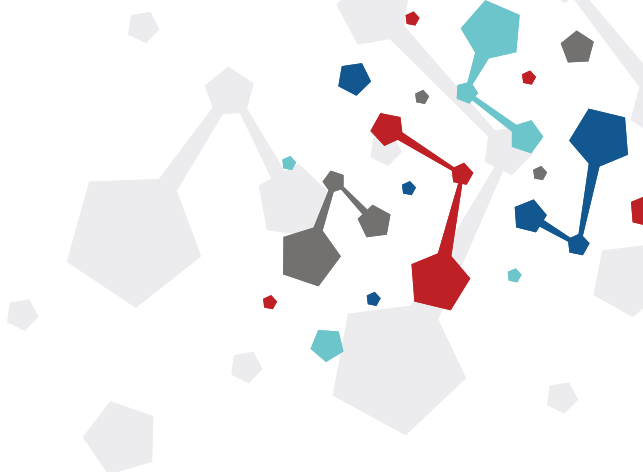
Sonuç olarak:

- Kanuna göre özel nitelikli kişisel veriler ancak belirli şartların var olması durumunda, yalnızca belirlenen sınırlar içinde ve ölçülü olarak işlenebilecektir. Özel nitelikli kişisel verilerin üçüncü kişiler tarafından öğrenilmesi durumunda ilgili kişilerin ayrımcılığa maruz kalması ve bu sebeple mağduriyet yaşaması riski nedeniyle Kanun'un özüne odaklanması, amacına ve ruhuna uygun bir şekilde yorumlanması gerekmektedir.
- Sağlık ve cinsel hayata ilişkin özel nitelikli kişisel veri ile sağlık ve cinsel hayat dışındaki özel nitelikli kişisel veri ayrımının kaldırılması, açık rıza ile diğer işleme şartları arasında hiyerarşik bir farkın mevcut olmadığının kabul edilmesi ve yeni işleme şartlarının getirilmesi suretiyle değişiklik yapılmıştır.
- Kanun'da özel nitelikli kişisel verilerin sınırlı sayma yoluyla belirlenmiş olduğu, bu kapsamda, yalnızca kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleri, biyometrik ve genetik verilerinin özel ni-

telikli kişisel veri kategorisinde yer aldığı unutulmamalıdır.

- Özel nitelikli kişisel verilere ilişkin düzenlenen işleme şartlarının, Kanun’un bir bütünlük arz etmesi sebebiyle 4’üncü maddede belirtilen genel ilkeler ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.
- Kanun’un 6’ncı maddesinin ilgili bentlerinde yer alan “zorunlu” ve “gerekli” ifadeleri bilinçli olarak tercih edilmiştir. Bu bağlamda;
 - Gereklilik” kavramı, veri işleme faaliyetinin objektif kanıtlara dayalı olarak kişisel verilerin kullanımının gerekçelendirilmesi yolu ile her somut olay özelinde değerlendirilmesi ve “işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma” ilkesi ile de bağlantılı olarak işlenen veri ile ileri sürülen meşru amaç arasında bir bağlantının bulunması gerektiği,
 - “Zorunluluk” kavramında ise kaçınılmazlığın ifade edildiği ve bu yönüyle öznel bir değerlendirmeye dayanmayıp özel nitelikli kişisel veri işleme faaliyetini mecbur bırakan kamusal ve toplumsal şartların arandığı bir duruma karşılık geldiği, bu işleme faaliyetinde özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi açısından herhangi bir alternatif yöntemin bulunmadığı, dolayısıyla işleme faaliyetinin söz konusu amaç dahilinde kaçınılmaz olması durumunun kastedildiği,unutulmamalıdır.

3) VERİ SORUMLULARINCA KANUN'A UYUM İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

Bu bölümde, Kanun'da yapılan değişiklik sonrasında veri sorumlularının Kanun'a uyum için neler yapması gerektiği hususunda bilgiler verilmektedir. Bu kapsamda yeni düzenlemelere ilişkin veri sorumlularının Kanun'a uyum sağlamak adına hazırlık çalışmalarını titizlikle ve ivedilikle yürütmesi gerekmektedir.

3.1. Kişisel veri işleme envanterinin güncellenmesi

30.12.2017 tarih ve 30286 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik ile Veri Sorumluları Siciline (Sicil/VERBİS) kayıtlı yükümlü olan veri sorumluları, kişisel veri işleme envanteri hazırlamakla da yükümlü tutulmuştur. Kişisel veri işleme envanteri; her faaliyetle ilgili işlenen kişisel verilerin tek tek belirlenmesi, bu kişisel verilerin hangi amaçlar ve hukuki sebeple işlendiği, aktarılıp aktarılmadığı, kimlere aktarıldığı, işlenen kişisel verinin kimlere ait olduğu, her bir kişisel veri için veri sorumlusunca belirlenen saklama süresi, yurt dışına aktarım yapıp yapılmadığı, verilerin güvenliği için hangi teknik veya idari tedbirlerin alındığı bilgilerinin detaylı analizinin yapılması sonucunda ortaya çıkacak bir tür rapordur. Nitekim, envanter hazırlama yükümlülüğü ile veri sorumlula-

rının kişisel veri işleme faaliyetlerine bağlı tüm süreçlerinde Kanun'a uyumunun sağlanması ve bu süreçlerde veri sorumlularının kendi kendini denetleyebilme imkanının getirilmesi amaçlanmaktadır.

Öte yandan, anılan Yönetmelik'in 13'üncü maddesinde düzenlendiği üzere Sicil'de kayıtlı bilgilerde değişiklik olması halinde meydana gelen değişikliklerin, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren yedi gün içerisinde VERBİS üzerinden bildirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla veri sorumlularının işleme faaliyetlerine yönelik mevcut durumunu yansıtması gereken kişisel veri işleme envanterlerinin, doğru ve güncel kalabilmesi amacıyla düzenli olarak gözden geçirilmesi de önem arz etmektedir.

Kanun'un 6'ncı maddesinde yapılan değişiklik uyarınca veri sorumlularının özel nitelikli kişisel veri işleme süreçlerinde işleme şartları bakımından değişikliklerin meydana gelmesi söz konusu olabilecektir. Bu çerçevede, Sicil'e kayıtlı ve envanter hazırlamakla yükümlü olan veri sorumlularının hazırlamış oldukları envanterlerinde, iş süreçlerini ve bu süreçler kapsamındaki faaliyetlerini tespit ederek tüm kişisel verileri belirlemesi ve belirlenen kişisel verilerin niteliklerine göre ayrımı yapılarak özel nitelikli kişisel verilerin tespit edilmesi gerekmektedir. Bu noktada, halihazırda tespit edilen özel nitelikli kişisel verilerin her biri için Kanun'un 6'ncı maddesindeki işleme şartları dikkate alınarak, işlenen kişisel veri için uygun hukuki sebep tespit edilmeli ve hukuki sebepte bir değişiklik olması halinde söz konusu değişiklik envantere işlenmelidir.

3.2. Açık rıza alınması süreçlerinin düzenlenmesi

Kanun'un 6'ncı maddesinde yapılan değişiklik öncesinde ilgili kişilerin açık rızasına dayanılarak işlenmekte olan özel nitelikli kişisel verilerin, değişiklik kapsamında getirilen açık rıza dışındaki işleme şartlarından herhangi birine dayanılarak işlenmesi mümkün olabilecektir. Diğer bir ifadeyle, Kanun değişikliği ile özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları genişletildiğinden, öncesinde yalnızca açık rıza ile işlenmesi mümkün olan özel nitelikli bir kişisel verinin işleme şartı bakımından değişiklikler meydana gelebilecektir.

Bu durumda, açık rıza ile diğer işleme şartları arasında herhangi bir hiyerarşi bulunmasa dahi başka bir veri işleme şartı mevcut iken açık rızaya başvurulması, hukuka ve dürüstlük ilkesine aykırılık teşkil edebilecektir. Öte yandan açık rıza vermek, kişinin özgür iradesine dayalı olduğundan verilen açık rıza geri alınabilir. Bu bağlamda kişisel verilerin geleceğini belirleme hakkı ilgili kişiye ait olduğundan kişi dilediği zaman veri sorumlusuna vermiş olduğu açık rızasını geri alabilir. Açık rızanın geri alınması işlemi ise ileriye yönelik sonuç doğurmakta olup açık rızaya dayalı olarak gerçekleştirilen tüm faaliyetlerin, geri alma beyanının veri sorumlusuna ulaştığı andan itibaren veri sorumlusu tarafından durdurulması gerekmektedir. Dolayısıyla özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde açık rıza dışında farklı bir işleme şartının bulunması halinde veri sorumlularınca bu işleme şartına dayanılması gerekmektedir.

Nitekim, özel nitelikli kişisel verinin işlenmesinde artık ilgili kişinin açık rızasına dayanılmayacaksa, mevcut açık rıza metinlerinin de bu doğrultuda güncellenmesi ve meydana gelen değişiklikler ile beraber bu değişikliklerin sonucu hakkında ilgili kişilere bilgi verilmesi uygun olacaktır.

3.3. Aydınlatma metinlerinde değişiklik yapılması

Veri sorumluları, Kanun'un 10'uncu maddesinde düzenlenen aydınlatma yükümlülüğü kapsamında kişisel verilerin elde edilmesi sırasında asgari olarak veri sorumlusunun ve varsa temsilcisinin kimliği, kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği, kişisel verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılabileceği, kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi ile Kanun'un 11'inci maddesinde sayılan diğer hakları hakkında ilgili kişileri bilgilendirmekle yükümlüdür. Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (Tebliğ) uyarınca ilgili kişinin açık rızasına veya Kanun'daki diğer işleme şartlarına bağlı olarak kişisel verilerin işlendiği her durumda, ilgili kişinin talebine bağlı olmaksızın, aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi gerekmektedir birlikte aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirildiğinin ispatı da veri sorumlusuna aittir.

Aydınlatma yükümlülüğü ile veri sorumlularının işleme faaliyetleri hakkında ilgili kişilere şeffaflık sağlanması amaçlandığından, veri sorumlularının hazırlamış oldukları aydınlatma metinlerinin, işleme süreçlerine ilişkin mevcut durumu yansıtacak şekilde doğru ve güncelliğinin sağlanması gerekmektedir. Keza, Tebliğ uyarınca da aydınlatma yükümlülüğü yerine

getirilirken; ilgili kişileri yanıltıcı, eksik ve yanlış bilgilere yer verilmemesi gerekmektedir.

Dolayısıyla, aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi esnasında hukuki sebebin açıkça belirtilmesi gerektiğinden, özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartlarına ilişkin olarak bir değişiklik mevcut ise bu değişikliğin aydınlatma metinlerine yansıtılması da önem arz etmektedir. Bu hususta, aydınlatma metinlerinin gözden geçirilerek güncelliğinin sağlanmasının akabinde güncel metinlerin ilgili kişilere bildirilmesi gerekmektedir. Değişikliğe ilişkin ilgili kişilere güncel aydınlatma metninin bildirilmesi noktasında ise aydınlatma yükümlülüğünün kim tarafından yerine getirileceği konusunda Kanun, veri sorumlusuna seçim hakkı tanımıştır. Bu kapsamda veri sorumlularının bizzat veya yetkilendirdikleri kişiler aracılığıyla aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmesi mümkündür.³⁴

Diğer taraftan, aydınlatma yükümlülüğünün şekil şartına ilişkin Kanun ve ikincil mevzuatta herhangi bir şart öngörülmemiş olup Tebliğ'in 5'inci maddesine göre veri sorumlusu ya da yetkilendirdiği kişi tarafından aydınlatma yükümlülüğünün; sözlü, yazılı, ses kaydı, çağrı merkezi gibi fiziksel veya elektronik ortamlar kullanılmak suretiyle yerine getirilebileceği düzenlenmiştir. Bu çerçevede, veri sorumluları veya yetkilendirdikleri

³⁴ Kişisel Verileri Koruma Kurulunun “Veri sorumlusu ve veri işleyenin tespitinde göz önünde bulundurulması gereken hususlar ile aydınlatma yükümlülüğünün kim tarafından yerine getirileceği”ne ilişkin Karar Özeti, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6874/2020-71>, Erişim Tarihi: 25.12.2024.

kişiler tarafından güncellenmiş aydınlatma metnlerinin ilgili kişilere bildirilmesi noktasında internet sitesinde duyuru yapılması, ortak alanlardaki panolara asılması, mobil uygulama üzerinden anlık bildirim gönderilmesi gibi yollarla en uygun yöntemin belirlenmesi gerekmektedir.

Burada önemle belirtmek gerekir ki, aydınlatma metnlerinin güncellenmesi ile birlikte söz konusu metinlerin güncellendiğine ilişkin olarak ilgili kişilerin haberdar olmasının sağlanması da gerekmektedir. Örneğin güncel aydınlatma metnlerinin yalnızca veri sorumlusunun internet sitesine eklenmesi, ilgili kişilerin aydınlatma metnlerinin güncellendiğinden haberdar olduğu ve bu metinlerin ilgili kişiler tarafından okunduğu anlamına gelmeyecektir. Dolayısıyla, aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirildiğinin ispatının veri sorumlusuna ait olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu durum, veri sorumluları açısından aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirildiğinin ispatını zorlaştıracıdır.

Bu noktada, kişisel verilerin elde edildiği her somut olay özelinde ilk olarak ilgili kişilere aydınlatma yapılması ve daha sonrasında herhangi bir değişiklik yapılması halinde güncel aydınlatma metinleri hakkında ilgili kişilerin bilgilendirilmesi süreçlerinin ispat edilebilir bir şekilde yerine getirilmesi önem arz etmektedir.

3.4. Saklama ve imha politikasının güncellenmesi

28.10.2017 tarihli ve 30224 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Ge-

tirilmesi Yönetmeliği'nin; 4'üncü maddesinde kişisel veri saklama ve imha politikası; *"veri sorumlularının, kişisel verilerin işlendikleri amaç için gerekli olan azami süreyi belirleme işlemi ile silme, yok etme ve anonim hale getirme işlemi için dayanak yaptıkları politika"* olarak tanımlanmış, 5'inci maddesinin birinci fıkrasına göre Kanun'un 16'ncı maddesi gereğince Sicil'e kayıt yükümlülüğü bulunan veri sorumlularının, kişisel veri işleme envanterine uygun olarak kişisel veri saklama ve imha politikası hazırlamakla yükümlü oldukları ifade edilmiş, 6'ncı maddesinde ise kişisel veri saklama ve imha politikasının kapsamına yer verilmiştir.

Buna göre kişisel veri saklama ve imha politikası asgari olarak; kişisel veri saklama ve imha politikasının hazırlanma amacına, kişisel veri saklama ve imha politikası ile düzenlenen kayıt ortamlarına, kişisel veri saklama ve imha politikasında yer verilen hukuki ve teknik terimlerin tanımlarına, kişisel verilerin saklanması ve imhasını gerektiren hukuki, teknik ya da diğer sebeplere ilişkin açıklamaya, kişisel verilerin güvenli bir şekilde saklanması ile hukuka aykırı olarak işlenmesi ve erişilmesinin önlenmesi için alınmış teknik ve idari tedbirlere, kişisel verilerin hukuka uygun olarak imha edilmesi için alınmış teknik ve idari tedbirlere, kişisel verileri saklama ve imha süreçlerinde yer alanların unvanlarına, birimlerine ve görev tanımlarına, saklama ve imha sürelerini gösteren tabloya, periyodik imha sürelerine, mevcut kişisel veri saklama ve imha politikasında güncelleme yapılmış ise söz konusu değişikliğe ilişkin bilgileri kapsar.

Öte yandan, Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik'in 9'uncu maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendinde, kişisel verilerin saklanması için mevzuatta herhangi bir sürenin öngörülmemesi durumunda kişisel verilerin işlendikleri amaç için gerekli olan azami muhafaza edilme süresi belirlenirken;

- a) İlgili veri kategorisinin işlenme amacı kapsamında veri sorumlusunun faaliyet gösterdiği sektörde genel teamül gereği kabul edilen süre,
- b) İlgili veri kategorisinde yer alan kişisel verinin işlenmesini gerekli kılan ve ilgili kişiyle tesis edilen hukuki ilişkinin devam edeceği süre,
- c) İlgili veri kategorisinin işlenme amacına bağlı olarak veri sorumlusunun elde edeceği meşru menfaatin hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olarak geçerli olacağı süre,
- ç) İlgili veri kategorisinin işlenme amacına bağlı olarak saklanmasının yaratacağı risk, maliyet ve sorumlulukların hukuken devam edeceği süre,
- d) Belirlenecek azami sürenin ilgili veri kategorisinin doğru ve gerektiğinde güncel tutulmasına elverişli olup olmadığı,
- e) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğü gereği ilgili veri kategorisinde yer alan kişisel verileri saklamak zorunda olduğu süre,
- f) Veri sorumlusu tarafından, ilgili veri kategorisinde yer alan kişisel veriye bağlı bir hakkın ileri sürülmesi için belirlenen zaman aşımı süresinin

dikkate alınacağı düzenlenmiştir.

Bu çerçevede, kişisel veri saklama ve imha politikası hazırlamakla yükümlü veri sorumlularının Kanun değişikliğine uyum sağlayabilmesini teminen, özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartının değişmesi durumunda yeni işleme şartı kapsamında gerekenden daha uzun süre özel nitelikli kişisel verilerin tutulmamasını sağlamak için saklama ve imha politikalarının gözden geçirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, veri koruma düzenlemeleriyle uyumluluğu sağlamak için saklama süresinde değişiklik yapılacaksa saklama süreleri belirlenirken işleme amacıyla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma ve gerekli olan süre kadar muhafaza edilme ilkelerine riayet edilmesi de önem arz etmektedir.

3.5. Veri güvenliği tedbirlerinin alınması

Kanun'un 12'nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, *"Veri sorumlusu; kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek, kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek ve kişisel verilerin muhafazasını sağlamak amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri de almak zorundadır. Veri sorumlusu, kişisel verilerin kendi adına başka bir gerçek veya tüzel kişi tarafından işlenmesi hâlinde, belirtilen tedbirlerin alınması hususunda bu kişilerle birlikte müştereken sorumludur."* hükmü, 6'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında ise, *"Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır."* hükmü yer almaktadır.

Bu kapsamda, kişisel verileri işleyen veri sorumluları ve varsa veri işleyenlerin; veri güvenliğinin sağlanması için gerekli teknik ve idari tedbirleri alması zorunlu olup; Kanun, yönetmelik, tebliğ ve Kurul kararlarında yer alan kişisel veri güvenliği ile ilgili hususlara dikkat etmeleri gerekmektedir.

Kişisel verilerin güvenliğinin sağlanması için veri sorumlusu tarafından işlenen tüm kişisel verilerin neler olduğunun, bu verilerin korunmasına ilişkin ortaya çıkabilecek risklerin gerçekleşme olasılığının ve gerçekleşmesi durumunda yol açacağı kayıpların doğru bir şekilde belirlenerek buna uygun tedbirlerin alınması gerekmektedir. Bu riskler belirlenirken; kişisel verilerin özel nitelikli kişisel veri olup olmadığı, mahiyeti gereği hangi derecede gizlilik seviyesi gerektirdiği, güvenlik ihlali halinde ilgili kişi bakımından ortaya çıkabilecek zararın niteliği ve niceliği dikkate alınmalıdır. Risklerin tanımlanması ve önceliğinin belirlenmesinden sonra; söz konusu risklerin azaltılması ya da ortadan kaldırılmasına yönelik kontrol ve çözüm alternatifleri; maliyet, uygulanabilirlik ve yararlılık ilkeleri doğrultusunda değerlendirilmeli, gerekli teknik ve idari tedbirler planlanarak uygulamaya konulmalıdır.

Bu kapsamda veri sorumlusu, verilerin niteliği ve veri işleminin ilgili kişi açısından oluşturacağı muhtemel risklerle ilgili olarak, kişisel verilerin güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almalıdır.

Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde "*Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için aranan yeter-*

li önlemleri belirlemek” Kurul’un görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. Bu açıdan özellikle, faaliyetleri çerçevesinde özel nitelikli kişisel veri işlemekte olan veri sorumluları ve veri işleyenlerin *“Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler”* ile ilgili Kurul’un 31.01.2018 tarihli ve 2018/10 sayılı Kararında yer alan hususlara dikkat etmesi zorunludur.

Bu çerçevede, özel nitelikli kişisel veri işleyen veri sorumluları tarafından alınması gereken yeterli önlemler Kurul tarafından aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- 1- Özel nitelikli kişisel verilerin güvenliğine yönelik sistemli, kuralları net bir şekilde belli, yönetilebilir ve sürdürülebilir ayrı bir politika ve prosedürün belirlenmesi,
- 2- Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi süreçlerinde yer alan çalışanlara yönelik,
 - a) Kanun ve buna bağlı yönetmelikler ile özel nitelikli kişisel veri güvenliği konularında düzenli olarak eğitimler verilmesi,
 - b) Gizlilik sözleşmelerinin yapılması,
 - c) Verilere erişim yetkisine sahip kullanıcıların, yetki kapsamlarının ve sürelerinin net olarak tanımlanması,
 - ç) Periyodik olarak yetki kontrollerinin gerçekleştirilmesi,
 - d) Görev değişikliği olan ya da işten ayrılan çalışanların bu alandaki yetkilerinin derhal kaldırılması. Bu kapsamda, veri sorumlusu tarafından kendisine tahsis edilen envanterin iade alınması,

3- Özel nitelikli kişisel verilerin işlendiği, muhafaza edildiği ve/veya erişildiği ortamlar, elektronik ortam ise;

- a) Verilerin kriptografik yöntemler kullanılarak muhafaza edilmesi,
- b) Kriptografik anahtarların güvenli ve farklı ortamlarda tutulması,
- c) Veriler üzerinde gerçekleştirilen tüm hareketlerin işlem kayıtlarının güvenli olarak loglanması,
- ç) Verilerin bulunduğu ortamlara ait güvenlik güncellemelerinin sürekli takip edilmesi, gerekli güvenlik testlerinin düzenli olarak yapılması/yaptırılması, test sonuçlarının kayıt altına alınması,
- d) Verilere bir yazılım aracılığı ile erişiliyorsa bu yazılıma ait kullanıcı yetkilendirmelerinin yapılması, bu yazılımların güvenlik testlerinin düzenli olarak yapılması/yaptırılması, test sonuçlarının kayıt altına alınması,
- e) Verilere uzaktan erişim gerekiyorsa en az iki kademeli kimlik doğrulama sisteminin sağlanması,

4- Özel nitelikli kişisel verilerin işlendiği, muhafaza edildiği ve/veya erişildiği ortamlar, fiziksel ortam ise;

- a) Özel nitelikli kişisel verilerin bulunduğu ortamın niteliğine göre yeterli güvenlik önlemlerinin (elektrik kaçağı, yangın, su baskını, hırsızlık vb. durumlara karşı) alındığından emin olunması,
- b) Bu ortamların fiziksel güvenliğinin sağlanarak yetkisiz giriş çıkışların engellenmesi,

5- Özel nitelikli kişisel veriler aktarılacaksa;

- a) Verilerin e-posta yoluyla aktarılması gerekiyorsa şifreli olarak kurumsal e-posta adresiyle veya Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) hesabı kullanılarak aktarılması,
- b) Taşınabilir Bellek, CD, DVD gibi ortamlar yoluyla aktarılması gerekiyorsa kriptografik yöntemlerle şifrelenmesi ve kriptografik anahtarın farklı ortamda tutulması,
- c) Farklı fiziksel ortamlardaki sunucular arasında aktarma gerçekleştiriliyorsa, sunucular arasında VPN kurularak veya SFTP yöntemiyle veri aktarımının gerçekleştirilmesi,
- ç) Verilerin kâğıt ortamı yoluyla aktarımı gerekiyorsa evrakın çalınması, kaybolması ya da yetkisiz kişiler tarafından görülmesi gibi risklere karşı gerekli önlemlerin alınması ve evrakın “*gizlilik dereceli belgeler*” formatında gönderilmesi,

gerekir.

Yukarıda belirtilen önlemlerin yanı sıra kişisel verilerin işlenmesi sürecinde veri sorumlularının alması gereken teknik ve idari tedbirler konusunda uygulamada açıklık sağlanması ve iyi uygulama örnekleri oluşturması amacıyla Kurul tarafından “*Kişisel Veri Güvenliği Rehberi (Teknik ve İdari Tedbirler)*” hazırlanmış ve Kurum internet sitesinde yayımlanmış³⁵ olup özel ni-

³⁵ Kişisel Veri Güvenliği Rehberi (Teknik ve İdari Tedbirler), <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/7512d0d4-f345-41cb-bc5b-8d5c-f125e3a1.pdf>, Erişim Tarihi: 25.12.2024

telikli kişisel veri işleme süreçlerinde veri güvenliğini sağlamak adına alınması gereken teknik ve idari tedbirler kapsamında ilgili rehberin de dikkate alınması önem arz etmektedir.

Bu çalışmada; özel nitelikli kişisel verilere ilişkin tüm işleme şartları, ilgili ulusal ve uluslararası mevzuat, işlenen verilerin türü, bu verilerin hangi koşullarda işlenebilecekleri ve veri sorumlularının işledikleri bu verileri kimlere aktarabilecekleri hususları gerek mevzuattan gerek güncel hayattan örneklerle somutlaştırılmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte özel nitelikli kişisel veri işleme faaliyetinin hukuka uygun olup olmadığı hususunun Kurul tarafından her somut olay bazında değerlendirileceği unutulmamalıdır.

Adres: Nasuh Akar Mahallesi
1407. Sokak No: 4
Çankaya / ANKARA
Telefon: 0 312 216 50 00
Web: www.kvkk.gov.tr

kvkkurumu